

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านตำบลสมบูรณ
ตำบลลาดบัวขาว อำเภอเสีคว จังหวัดนครราชสีมา

นางสาวสุกัญญา ตรงกิ่งตอน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

สุกัญญา ตรงกิ่งตอน : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านชัยสมรภูมิ หมู่ที่ 14 ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ชนิศ มณีรัตนรุ่งโรจน์, คุณชนา พิพิธกุล, 52 หน้า

ภาพรวมของหมู่บ้านชัยสมรภูมิทางด้านต่าง ๆ ก็มีพื้นที่ดีและส่วนที่ต้องทำการแก้ไขเพื่อปรับปรุงให้หมู่บ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทางด้านสังคมและวัฒนธรรมในหมู่บ้านมีการอยู่ร่วมกันอย่างมีระบบระเบียบเป็นอย่างดี การดำรงชีวิตของคนหลาย ๆ กลุ่มก็สามารถอยู่ร่วมกันได้และยังใช้ระบบเครือญาติมาเป็นสิ่งช่วยให้ชาวบ้านลดความเหินแกล้ว ให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน สิ่งสำคัญมนุษย์ไม่สามารถที่จะอยู่คนเดียวได้เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม และชุมชนมีผู้นำที่ดี มีคุณธรรม บวกกลับชาวบ้านทุกคนต่างให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี หมู่บ้านของเราจะได้พัฒนาไปสู่ความเจริญในด้านต่าง ๆ ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านชัยสมรภูมิได้มีสมาชิกประเภทบุคคลแล้ว 80 คน(หัวหน้าครอบครัว) และสมาชิกประเภทองค์กรมี 8 กลุ่ม แต่มีสมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านอยู่ 33 ราย และในแต่ละเดือนก็จะมีเงินส่งของสมาชิกอย่างต่อเนื่อง สมาชิกแต่ละคนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี อนาคตของกองทุนเงินล้าน ถือว่าเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายโดยเฉพาะคณะรัฐบาลต่างรอคอยผลที่ออกมาว่าจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ พอกองทุนเงินล้านเข้ามาในหมู่บ้านถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น มีเงินหมุนเวียนในระบบมากขึ้น และที่สำคัญยังสอนให้ชุมชนมีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการทำงานกันเป็นทีมสร้างความสามัคคีในชุมชนมี โอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานหรือการดำเนินธุรกิจมากขึ้น ถือเป็นการร่วมแรงร่วมใจบริหารจัดการกองทุนเงินล้านให้มีประสิทธิภาพ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนแบบยั่งยืนตลอดไป

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา.....

ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ชนิศ มณีรัตน์รุ่งโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาอาจารย์รัชฎาพร วิตถากร และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ชนิศ มณีรัตน์รุ่งโรจน์)

กรรมการสอบ

(อาจารย์รัชฎาพร วิตถากร)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

(.....)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

25 ต.ค. 2545

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จล่วงด้วยดี, ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์ชนิศา มณีรัตน์รุ่งโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- อาจารย์รัชฎาพร วิสทธารกร และอาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- คุณธนา พิพิษฐกุล นักพัฒนากรชุมชนอำเภอสีคิ้ว ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่ และสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้านที่ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดี มาตลอด จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

นางสาวศุภัญญา ตรงกิ่งคอน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

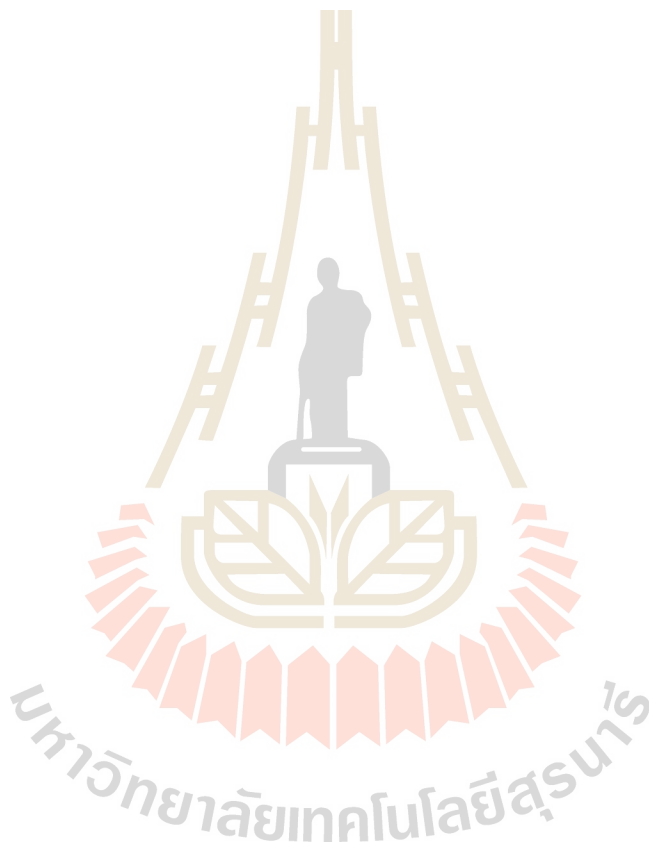
หน้า

บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ	1
กรอบความคิดทฤษฎี	2
วิธีดำเนินการ	2
ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมิน โครงการ	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	4
นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	
และชุมชนเมืองแห่งชาติ	4
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	
และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	4
แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	
และชุมชนเมือง	6
แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน	
และชุมชนเมือง	6
ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	7
การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	
และชุมชนเมือง	8
หลักการประเมิน โครงการแบบซัพพอร์ต โมเดล	8

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	10
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	12
วิธีการประเมินโครงการ	12
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	13
ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ	13
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	21
การเก็บรวบรวมข้อมูล	21
การวิเคราะห์ข้อมูล	22
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	23
ผลการประเมินบริบทชุมชน	
- บริบทชุมชนระดับประเทศ	23
- บริบทระดับท้องถิ่น	25
ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	30
ผลการประเมินผลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้กู้	35
สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์	36
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	43
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	44
วิธีดำเนินงาน	50
ผลการดำเนินงาน	50
ข้อเสนอแนะ	51
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก ก	
ภาคผนวก ข	
ภาคผนวก ค	
ภาคผนวก ง	

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
1. การแสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านใน รูปแบบ " ซิพพีโมเดล "	12

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท	14
2. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย	17
3. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ	18
4. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต	19
5. แสดงจำนวนและคำร้อยละของประชากรในหมู่ที่ 14 บ้านซันสมบูรณ์ ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา	27
6. แสดงรายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปี ในแต่ละครอบครัว	29
7. แสดงจำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ	29
8. จำนวนร้อยละของความเข้มแข็งจำแนกตามลักษณะของตัวแปร	41

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

สาเหตุของความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือการขาดแคลนเงินทุน และขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินของตนประกอบกับประเทศไทยได้ประสบปัญหาสถานะเศรษฐกิจตกต่ำตั้งแต่ปี 2540 ทำให้ปัญหาความยากจนทวีความรุนแรงขึ้น รัฐบาลจึงกำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจอันเป็นรากฐานที่สำคัญของประเทศ นโยบายดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งสำหรับประชาชนถือว่าเป็นการแก้ปัญหาจากสาเหตุอย่างแท้จริง

หมู่บ้านชัยสมบูรณ (หมู่ที่ 14) ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับจัดสรรเงิน 1 ล้านบาทเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วพร้อมกันนี้ก็ได้ดำเนินการจัดสรรเงินให้สมาชิกไปแล้ว เพื่อจะได้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้ ได้มีการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่และเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุน จึงสมควรที่จะมีการประเมินโครงการ โดยนักศึกษาบัณฑิตกองทุน หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

ในการศึกษากองทุนหมู่บ้านชัยสมบูรณมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาว่าการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านบรรลุเป้าหมายในด้าน
 - 1.1 การพัฒนาอาชีพ สร้างงานและสร้างรายได้ให้กับประชาชนในหมู่บ้านชัยสมบูรณ
 - 1.2 การพึ่งพาตนเองของท้องถิ่น โดยการเรียนรู้และมีความคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง
 - 1.3 ศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านชัยสมบูรณ

2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านระดับสมบูรณ์
3. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกัน ภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ
4. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของประชาชนในหมู่บ้านระดับสมบูรณ์

กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ แนวคิดตามรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า ชิฟฟ์โมเดล (CIPP Model) ซึ่งมีอักษรย่อที่มีความหมายดังนี้

C ย่อมาจาก Context คือ บริบทของรายบุคคล และหมู่บ้าน

I ย่อมาจาก Input คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ

P ย่อมาจาก Process คือ กระบวนการของหน่วยระบบ

P ย่อมาจาก Product คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยใช้ชิฟฟ์โมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจะได้ทราบข้อมูลต่างๆ อย่างละเอียดแล้วนำมาเป็นข้อมูลในการทำสารนิพนธ์

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านระดับสมบูรณ์ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและสภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
2. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกอย่างที่มีความสำคัญต่อการประเมินโครงการ ทั้งข้อมูลปฐมภูมิโดยการสำรวจ สังเกตและสัมภาษณ์ จากบร. ต่าง ๆ และข้อมูลทุติยภูมิจากอนามัย, อำเภอ, อบต. เป็นต้น
3. ใช้ชิฟฟ์โมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
4. ประมวลตั้งเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ชิฟฟ์โมเดล
5. สรุปผลการประเมินและจัดทำรูปเล่มสารนิพนธ์

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาครั้งนี้จะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านบรรลุเป้าหมายในด้านต่าง ๆ
2. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. ได้ทราบเกี่ยวกับกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร ทั้งในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ
4. ได้ทราบตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและทัศนคติของประชาชนในหมู่บ้านชัยสมบูรณที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง กับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง : กรณีศึกษาหมู่บ้านชัยสมรภูมิ ทั้งที่เป็นนโยบาย หลักการ ระเบียบต่างๆ รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎีการประเมิน และหลักการที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปได้เป็น 9 ด้าน ดังนี้

- นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
- ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล
- โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการสร้างอาชีพเสริมและรายได้ ให้แก่ประชาชนในชุมชน และรัฐวิสาหกิจขนาดเล็ก ถือเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลในการต่อสู้กับปัญหาความยากจนที่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศกำลังเผชิญอยู่และยังช่วยในการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้ชุมชนมีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ

พ.ศ. 2544

เพื่อให้การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา รัฐบาลจึงกำหนดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

รัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 หมวด (รายละเอียดดูในภาคผนวก ก) คือ

หมวด 1

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

คณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการและเลขานุการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้ กำหนดนโยบายการจัดตั้ง กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี กำหนดแผนงาน และออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน ออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารกองทุน แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ

หมวด 2

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ศึกษารวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ สนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ให้การสนับสนุน ปรีกษาหารือ และข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบหลัก

เกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

การติดตามสังเกตการณ์การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ในวาระเริ่มแรกในส่วนของหมู่บ้านชัยสมบูรณ ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านครัวเรือนละหนึ่งคน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านในการดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุน ในวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ.2544 โดยมีคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นผู้ให้คำแนะนำ ตลอดจนสนับสนุนให้การเลือกตั้งดำเนินไปด้วยความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม โดยมีหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 57 ครัวเรือน เข้าร่วมประชุมและที่ประชุมกำหนดวิธีการเลือกตั้งโดยใช้วิธีการโหวตเสียข้อมือ ซึ่งคณะกรรมการต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง(กทบข.๑) (รายละเอียดดูในภาคผนวก ค)

การขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆของหมู่บ้าน ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองดังนี้ (รายละเอียดดูในภาคผนวก ค)

- จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ. 2 จากคณะอนุกรรมการการสนับสนุนระดับอำเภอ
- ยื่นแบบการขอขึ้นทะเบียนกับ ธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน
- เปิดบัญชีกับธนาคารออมสินสาขาสี่คิ้ว เลขที่บัญชี 06-4307-20-063629-1

การประเมินความพร้อมกองทุน เมื่อกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง ได้ยื่นขึ้นทะเบียนต่อธนาคารแล้ว คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับกองทุนหมู่บ้านจะประเมินความพร้อมในเรื่องต่างๆดังนี้

- การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน มีการคัดเลือกอย่างถูกต้องตามวิธีที่กำหนดอยู่ในระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ซึ่งได้แนบไว้ใน (ภาคผนวก ข)

- คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ซึ่งได้แนบไว้ใน (ภาคผนวก ข)
- ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านซบสมบูรณ ซึ่งก่อตั้งขึ้น เพื่อส่งเสริม และสร้างวิสัย การออดอม เสียดสละ เอื้ออาทร และเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อประ โยชน์ ต่อสมาชิกโดยรวม จึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบการเกี่ยวกับการดำเนินงานของ กองทุนหมู่บ้าน ซบสมบูรณ ที่ตั้งกองทุนหมู่บ้านอยู่ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านซบสมบูรณ ตำบลลาดบัวขาว อำเภอศีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30340 โทรศัพท์ 044-323118 (รายละเอียดดูที่ภาคผนวก ข)

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน : เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก เพื่อส่งเสริม การออดมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสัจจะ และเงินรับฝาก เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีส่วนร่วมในการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม รู้จักหน้าที่และรับผิดชอบ

แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน :เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ เงินกู้ยืม เงินสมทบจากกลุ่ม หรือองค์กรสมาชิก เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก

คุณสมบัติของสมาชิก : เป็นผู้ที่พำนักหรือพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านซบสมบูรณเป็นเวลาไม่น้อย กว่าหกเดือนก่อนการจัดตั้งกองทุน และต้องมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป เป็นผู้มีนิสัยดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนและสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกอง ทุน เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนได้มีมติเห็น ชอบสามในสี่หรือ 75 % ให้เข้าเป็นสมาชิก อดทน เสียดสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็น สำคัญมีเงินฝากสัจจะ และถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด ที่มีอยู่ในกองทุน

สมาชิกขาดหรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกตามเหตุต่าง ๆ : ตาย ลาออกและได้รับอนุมัติ ให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน 3 ใน 4 วิกฤตจิต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความ สามารถ ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้ร่วม ประชุม จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเองเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือ ร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด จงใจบิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัคร สมาชิก นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้

คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ : บริหารจัดการกองทุน, ตรวจสอบ, กำกับ, ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุนออกกระเปาะข้อยับจับ หรือหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการบริหารกองทุน รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดหรือมอบหมาย

การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

ระเบียบกองทุนแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตาม (รายละเอียดดูที่ภาคผนวก ข)

กรณีกองทุนหมู่บ้านชั้นสมบูรณ์ หมู่ 14 มีหลักเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ มีดังนี้ให้สมาชิกที่ประสงค์จะกู้เงินจัดทำโครงการเพื่อขอกู้ โดยระบุวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกิน 20,000 บาท กรณีที่คณะกรรมการมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ ให้เรียกประชุมสมาชิกเพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ต้องไม่เกิน 50,000 บาท อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ 6 ต่อปี การชำระคืนเงินกู้ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายใน 11 สมาชิกที่ขอกู้ต้องมีสมาชิกกองทุนค้ำประกันจำนวน 2 คน

หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล

จำเนียร สุขหลาย และคณะได้สรุป “ รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล ” (CIPP Model) ในหนังสือรวมบทความ ทาง การประเมินโครงการ [สมหวัง พิธิยานุวัฒน์,(บรรณาธิการ), 2544 : 221-234] ดังนี้

แบบจำลองการประเมินของชีพพีโมเดล ต้องการประเมินถึง การบรรลุวัตถุประสงค์และประเมินเพื่อให้ได้รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ นักประเมินจะได้ข้อดี ข้อบกพร่องและประสิทธิภาพของโครงการ ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหาร เป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ การประเมินด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย

1. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยเน้นในด้านความสัมพันธ์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการ และเงื่อนไขที่เป็นจริง ช่วยในการวินิจฉัยปัญหาช่วยให้ ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ช่วยให้ทราบถึงขอบเขตการประเมิน
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. การประเมินกระบวนการ เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้ เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับตัดสินใจวางแผนงาน เพื่อรายงานสะสมถึงการปฏิบัติงานต่างๆ ที่เกิดขึ้น

4. การประเมินผลผลิต จะช่วยในการตัดสินใจ เพื่อตัดสินใจและดูแลสำเร็จของโครงการ และมีความจำเป็นในระหว่างการดำเนินโครงการ

การนำเอาแบบจำลองของซีพพ์โมเดล ไปใช้ประเมินทำได้ในโครงการ 3 ลักษณะ คือ

1. จัดหาโครงการ ศึกษาว่ามีปัญหาอะไรน่าจะทำ
2. โครงการที่มีอยู่แต่ยังไม่ได้ดำเนินการ
3. โครงการในระหว่างที่กำลังดำเนินการอยู่

รูปแบบการประเมินแบบซีพพ์โมเดล (สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย, 2545 : 89-91)

แนวคิดและรูปแบบการประเมินซีพพ์ ของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam s CIPP Model) กล่าวว่า “ การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ ” โดยมีแนวคิดพื้นฐานในการ

จำแนกขั้นตอนของการประเมินเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ
2. เก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหาร

สตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นของการประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อรูปแบบการประเมินว่า “ ซีพพ์โมเดล ” (CIPP Model) ที่มา จากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า เป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมความพอเพียงของทรัพยากร เช่น จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมิน เพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่ จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เป็นการประเมิน เพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับ จุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของ การยุบ การเลิก ขยาย หรือปรับ เปลี่ยนโครงการ

นอกจากนี้ยังได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของ โครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจาก ปัจจัยเบื้องต้นที่ได้นำไปใช้ในการกำหนด โครงสร้างของแผนงาน และขั้นตอนของการดำเนินการ ของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมิน กระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผล ผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

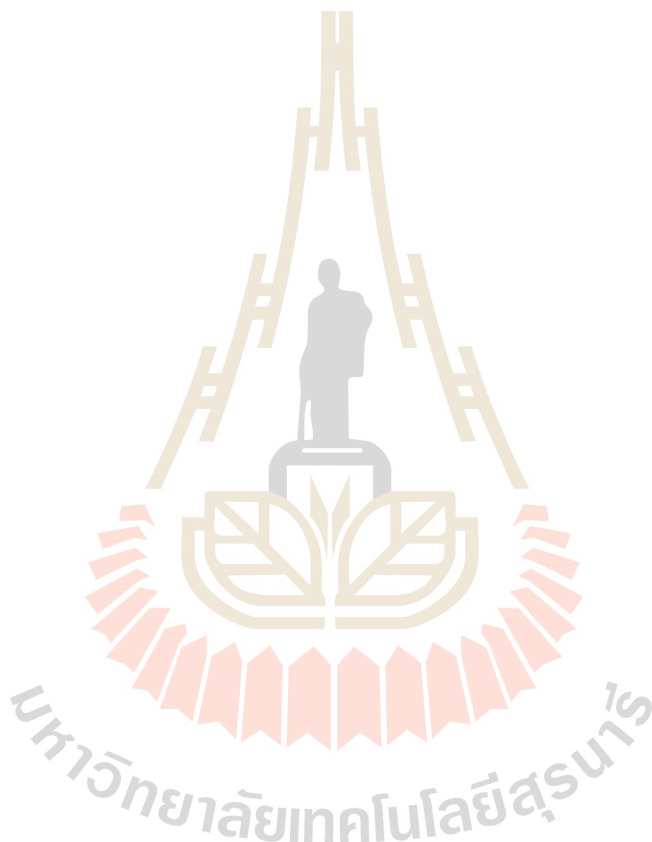
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเป็น โครงการที่มุ่งสนับสนุนการ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการ พัฒนาอย่างต่อเนื่องนำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการ จัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการ ประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการและพัฒนา ชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

วัตถุประสงค์และผลประ โยชน์ของโครงการ

- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้สามารถพึ่ง พาดตนเองได้อย่างยั่งยืน

- เพื่อเป็นการสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน ถือว่าเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจได้อีกทาง ยังส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น
- เพื่อยกระดับการศึกษา และเพิ่มศักยภาพของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ และยังทำให้บัณฑิตมีประสบการณ์จริงสามารถนำไปใช้ในการทำงาน ได้รับโอกาสในการจ้างงานได้ง่ายขึ้น
- เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านนโยบายกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ทำให้การบริหารจัดการกองทุนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

ในบทนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์ได้กล่าวถึงเรื่อง วิธีการประเมินโครงการ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการประเมินโครงการ

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้นำรูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล ตามที่กล่าวไว้ในบทที่ 1 และ 2 ทั้งในระดับหมู่บ้านและระดับผู้รู้รายบุคคล ตามองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ การประเมินสถานะแวดล้อม การประเมินปัจจัยเบื้องต้น การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต ตาม

แผนภูมิที่ 1 การแสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบ " ซิฟฟ์โมเดล "มีส่วนประกอบดังนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้

Context	Input	Process	Product
C1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านชั้นสมบูรณ์	I1 นโยบายของรัฐบาล I2 เงิน 1 ล้านบาท	P1 กระบวนการคัดเลือกผู้ ของกองทุน	P1 การอนุมัติเงินกู้ P2 จำนวนผู้กู้
C2 สภาพปัจจุบัน	I3 คณะกรรมการกองทุน	P2 กระบวนการทำบัญชี	P3 ยอดเงินให้กู้
C3 เศรษฐกิจของหมู่บ้านชั้นสมบูรณ์	I4 การประชาสัมพันธ์ I5 ผู้สมัครขอู้	P3 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ	P4 ความร่วมมือของคณะกรรมการ
C4 วัฒนธรรม			
C5 ลักษณะประชากร			
C6 แหล่งน้ำในหมู่บ้าน			

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินการของผู้ดูแลราย

Context	Input	Process	Product
C1 ประสบการณ์ในการ ดำเนินกิจกรรมของผู้ดูแล	I1 จำนวนเงินที่ผู้ดูแลมี I2 สถานที่และวัตถุประสงค์ในการ ประกอบกิจการ	P1 การทำกิจการอย่างถูกวิธี P2 การหาตลาดที่ดี P3 การหาวัตถุประสงค์ที่ดี	P1 รายได้เป็นเงิน P2 ผู้ดูแลได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ P3 ผู้ดูแลได้ขยายกิจการ
C2 อาชีพหลักของผู้ดูแล	I3 เทคนิควิธีการทำงาน	P4 การทำบัญชี P5 การวิเคราะห์และประเมิน	P4 ผู้ดูแลมีการพึ่งพาตนเอง
C3 หนี้สินของผู้ดูแล			
C4 ความรู้ความสามารถของ ผู้ดูแล			

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

บ้านชัยสมบูรณมีประชากรจำนวน 102 ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมินครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในบ้านชัยสมบูรณ หมู่ 14 ซึ่งมีสถานภาพ และบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ รวมทั้งข้าราชการ ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 9 คน	9
2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 80 คน	
2.1 สมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้กู้	จำนวน 33 คน	18
2.2 สมาชิกที่ไม่ได้กู้	จำนวน 47 คน	20
3. ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 22 คน	10
4. ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ	จำนวน 18 คน	16
5. ข้าราชการ	จำนวน 1 คน	1

ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 และบทที่ 2 ตามแผนภูมิที่ 1

1. การประเมินบริบท มีรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน C1- ประวัติความเป็นมาหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ที่มาของชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหนและเหตุใดจึงอพยพมา สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร อาชีพเดิม (อาชีพหลัก / รอง)คืออะไร อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้วคืออะไร เพราะอะไรจึงเลิกทำ อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคมีประมาณ พ.ศ.ใด (ถนน, ไฟฟ้า ประปา) 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ผู้นำกลุ่มอาชีพ ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 ศึกษาจากเอกสาร
C2- สภาพปัจจุบัน	<ol style="list-style-type: none"> ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น แผนที่หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ข้อมูลจากเอกสาร หมู่บ้าน ผู้นำชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> ศึกษาจากเอกสาร สังเกต สัมภาษณ์
C3- สภาพเศรษฐกิจของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> อาชีพหลัก และอาชีพรองของชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน สถานีอนามัยตำบล 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 สังเกต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C4 - วัฒนธรรมประเพณี	2. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร 3. จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย 4. จำนวน และประเภทร้านค้าในหมู่บ้าน 5. จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน 6. โรงงานอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน 7. โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวนครู / นักเรียน) 8. โรคที่เจ็บป่วย 9. สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย	3. โรงเรียน 4. เกษตรตำบล 5. หมู่บ้าน	
C5 - ลักษณะประชากร	1. จำนวนวัด / โบสถ์ / มัสยิด 2. จำนวนพระ / เณร / บาทหลวง 3. ภาษาพื้นบ้าน 4. ประเพณีที่สำคัญ 5. ความเชื่อค่านิยมต่าง ๆ (ศาลปู่ตาฯ)	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโส 3. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 2. ศึกษาจาก เอกสาร 3. สังเกต
C6 - แหล่งน้ำในหมู่บ้าน	1. จำนวนแหล่งน้ำ 2. การใช้น้ำ (ตลอดปี, ไม่ตลอดปี)	1. ผู้นำชุมชน 2. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล			
C7 ประสิทธิภาพในการ ดำเนินกิจกรรมของผู้ดูแล	1.วิธีการดำเนินงาน 2.เทคนิคในการดำเนินงาน	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ บร.6
C8 – อาชีพเดิม	1. อาชีพหลัก / รอง 2. ผลการประกอบอาชีพ เดิม (เพียงพอต่อการ เลี้ยงครอบครัวหรือไม่) 3. ปัญหาอุปสรรคในการ ประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C9 – หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงินกองทุน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ ก่อนกู้เงินกองทุน 2. สาเหตุของการมีหนี้สิน 3. แหล่งเงินกู้	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C10 ความรู้ความสามารถ ของผู้ดูแล	1.ความรู้ที่ได้จากการ ประกอบอาชีพได้ศึกษา มาจากแหล่งใด 2.ใช้หลักอะไรชี้เป็น แนวทางในการ ประกอบอาชีพจน ประสบความสำเร็จ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ บร.9

2. การประเมินปัจจัย มีรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
I1- นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของ ระเบียบสำนักนายกฯ 2. รายละเอียดของ ระเบียบกองทุน ฯ	1. ระเบียบสำนักนายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ กองทุนหมู่บ้าน และ ชุมชนเมืองแห่งชาติ	1. ศึกษาจากเอกสาร
I2 – เงินกองทุน 1 ล้าน บาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน	1.ศึกษาจากเอกสาร
I3- คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการดำรง ตำแหน่ง	1. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน 1. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 4
I4- การประชาสัมพันธ์ (เอาหมู่บ้านเป็นที่ตั้งว่า ข่าวสารมาแบบไหน โดย ใช้สื่อแบบใด)	1. ช่วงเวลาที่มีการประชาสัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อในการ ประชาสัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการ ประชาสัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน 5. เอกสารประชาสัมพันธ์	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
I5- ผู้สมัครขอกู้	1. วัตถุประสงค์ในการกู้ 2. ความสามารถในการใช้ คืน	1. สมาชิกของกองทุนที่ยัง ไม่ได้รับการอนุมัติ	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
ระดับรายบุคคล			
I6- จำนวนเงินกู้ที่ได้มา	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับ อนุมัติ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I7 – สถานที่ และวัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ	1.สถานที่ในการประกอบอาชีพ 2.วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ 3.วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์
I8 – เทคนิควิธีการทำงาน	1.ความรู้ และทักษะที่มีอยู่	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร. 11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม

3. การประเมินกระบวนการ มีรายละเอียดตามตารางที่ 3
ตารางที่ 3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
PC1 –กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน	1. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน	1. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PC2 –กระบวนการทำบัญชีกองทุน	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ (จำนวนเล่ม) 2. ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้, บัญชีเงินสดจะ 3. ความเป็นปัจจุบัน 4. ผู้จัดทำ 5. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC3 – การแนะนำวิธีทำธุรกิจ	1. ผู้ที่ช่วยหาตลาด 2. วิธีการในการส่งเสริมการตลาด 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล			
PC4-การทำกิจการอย่างถูกวิธี	1.หลักในการดำเนินธุรกิจที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงิน 2.ชาวบ้าน 3.ผู้นำ	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร
PC5 – การหาตลาดที่ดี	1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำในการหาตลาด	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC6 – การทำบัญชี	1. การจัดทำบัญชี (มี / ไม่มี) 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำการจัดทำบัญชี	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC7-การวิเคราะห์และประเมิน	1.หลักที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 2.หลักที่ใช้ในการประเมินโครงการ	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ผู้นำชุมชน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาเอกสาร

4. การประเมินผลผลิต มีรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
PD1 – การอนุมัติเงินกู้	1.พิจารณาว่าถูกต้องตามระเบียบกองทุน	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากเอกสาร
PD2 – จำนวนผู้ได้เงินกู้	1. จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ 2. จำนวนผู้ยื่นกู้ และผู้ได้รับอนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1.สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD3 – ยอดเงินที่ให้กู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้ และยอดเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ละครั้ง 2. ยอดเงินที่ได้อนุมัติให้กู้ทั้งหมด (31 ก.ค. 45) 3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ จำแนกตาม บร. 4 ข้อ 5 นับถึง 31 ก.ค. 45 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 4 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD4-ความร่วมมือของ คณะกรรมการ ระดับบุคคล	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการมีหลัก ะไรที่ใช้ในการทำงานร่วมกัน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุน 2. ผู้นำ 3. ชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
PD5-รายได้เป็นเงิน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การประกอบอาชีพที่มีความแตกต่างกัน ราย ได้มีความแตกต่างกัน มากน้อยแค่ไหน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับการอนุมัติ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
PD6-ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็น สิ่ง ของ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลผลิตที่ได้เป็นสิ่งของ ดีกว่าผลผลิตที่ได้เป็น เงินหรือไม่ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับการอนุมัติ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
PD7-ผู้กู้ได้ขยายกิจการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิธีบริหารงานให้ ประสบความสำเร็จจน สามารถขยายกิจการเพิ่ม ได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้รับการอนุมัติ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาเอกสาร
PD8 – ผู้กู้มีการพึ่งพาตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสบการณ์/การ เรียนรู้จากการ ดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 2. ประสบการณ์/การ เรียน รู้จากการเป็น สมาชิก กองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตาม บร.10

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ (รายละเอียดคู่มือภาคผนวก ง)

1. แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
2. แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของ)
3. แบบรายงาน บร. 3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะชีวิตที่มีต่อกอง
ทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
4. แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
5. แบบรายงาน บร. 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
6. แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
7. แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นตัวชี้วัดความ
เข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
8. แบบรายงาน บร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
9. แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
10. แบบรายงาน บร. 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
11. แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
12. แบบรายงาน บร. 12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากหลายแหล่งข้อมูล แหล่งที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคน เอกสาร วัตถุหรือสถานการณ์ ที่สามารถให้ข้อมูลตามตัวชี้วัดที่กำหนด เพื่อใช้ตอบประเด็นคำถาม โดยจะต้องมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของโครงการนั้น ๆ ซึ่งจำแนกแหล่งข้อมูลดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมินสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้โดยตรงจากกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการดังนี้
 - 1.1 การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร. 1 - บร.12
 - 1.2 สังเกต เป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีสังเกต เช่น เวลาหมู่บ้านมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงในเรื่องต่าง ๆ แล้วก็ทำการสังเกตในที่ประชุมว่าเขาพูดถึงเรื่องอะไรบ้างและชาวบ้านให้ความสนใจมาก น้อยแค่ไหน สุดท้ายก็มานั่งเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแล้วทำการสรุปให้เรียบร้อย

- 1.3 การจัดเวที จัดประชุม บร.5 - บร.6 ที่ศาลาวัดลาดบัวขาว ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เป็นการจัดประชุมเรื่องบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้ผู้ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ
2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้มาจาก อนามัย อำเภอ และอบต.เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลแบบนี้จะใช้ในการเก็บข้อมูลแบบ บร. ต่าง ๆ เช่น บร. 1 ในหัวข้อที่เป็นรายได้เฉลี่ยของคนในหมู่บ้านชัยสมบุญ บร. 2 การชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน บร. 3 ทศนคติของชาวบ้านที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยหาค่าเป็นเปอร์เซ็นต์ และบร. 9 ทศนคติที่มีต่อการติดตามประเมิน โครงการ เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสาร และข้อมูลที่มีการบันทึกไว้ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบนี้จะใช้เก็บข้อมูลแบบ บร. ต่าง ๆ เช่น บร.1 ในหัวข้อที่เป็นประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านและประเพณีวัฒนธรรม บร. 6 ในหัวข้อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ และปัญหา แนวทางการแก้ไข บร. 11 การเจาะลึกกรณีของผู้ผู้ในเรื่องต่าง ๆ บร. 12 การวิเคราะห์แผนแม่บทชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 วิธีนี้ จะได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละครั้งควรใช้ทั้ง 2 วิธีควบคู่กันไปเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีนัยยะ ส่งผลให้การประเมินในเรื่องกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โอกาสที่กองทุนหมู่บ้านนี้จะรอดก็มีสูงขึ้นเนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ได้ทราบถึงปัญหาในด้านต่าง ๆ และทุกฝ่ายก็ร่วมกันแก้ไขปัญหาเป็นอย่างดี

บทที่ 4

ผลการติดตามประเมินโครงการ

สารนิพนธ์บทที่ 4 จะกล่าวถึงผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติโดยใช้ชีพชีโอมเดลซึ่งประกอบด้วย ผลการประเมินบริบทชุมชน ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้ และสรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ ของการทำสารนิพนธ์

ผลการประเมินบริบทชุมชน

1. บริบทระดับประเทศ

1.1 ความยากจนของประเทศ

ปัจจุบันนี้เศรษฐกิจของประเทศไทย ตกต่ำและวิกฤตเป็นอย่างมาก ทำให้รัฐบาลต้องกู้ หนี้สินจากต่างประเทศเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจของไทย แต่ก็เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุสำหรับ ประชากรในกลุ่มต่างๆ ในภาคเกษตรกรรมนั้นค่อนข้างจะเป็นกลุ่มที่ยากจนและน่าเป็นห่วงอย่าง มาก เพราะผลผลิตทางการเกษตรที่ได้มานั้นมีราคาที่ตกต่ำ ทำให้เกษตรกรต้องกู้ยืมเงินจากสถาบัน การเงินต่าง ๆ เป็นเหตุให้ประเทศต้องตกอยู่ในความยากจน

1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

รัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว ด้วยการสร้างฐานผู้ประกอบการ อาชีพอิสระใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น ขณะเดียวกันก็จะช่วยเหลือพัฒนา ผู้ประกอบการ (SMEs) เดิมที่มีศักยภาพให้อยู่รอด ทั้งระดับ (SMEs) ทั่วๆ ไป (SMEs) ที่เป็นวิสาห กิจชุมชน เพื่อให้ทั้ง 2 กลุ่มเกิดขึ้นดำรงอยู่และเจริญก้าวหน้าช่วยพัฒนาเศรษฐกิจประเทศไทย อัน จะทำให้สัดส่วนจำนวนผู้ประกอบการในประเทศเพิ่มขึ้น เท่ากับเป็นการขยายฐานภาษี สร้างราย ได้ให้กับรัฐบาล เพื่อนำมาพัฒนาประเทศต่อไป

ถือได้ว่า (SMEs) มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศเพราะว่าเศรษฐกิจของประเทศ จะดีได้ต้องมาจากรากฐานเศรษฐกิจของชุมชนต้องมีความเข้มแข็งก่อน ส่งผลให้ทางรัฐบาลมี นโยบายช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น การลดภาษี การให้เงินกู้เพื่อต้องการกระจายเม็ดเงินไปสู่ ระบบเศรษฐกิจของชุมชน และการลดอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำเพื่อต้องการให้ประชาชนแบกรับหนี้สิน

ให้น้อยที่สุด จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นเรื่อย ๆ และยังทำให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนอีกด้วย

การส่งเสริมพัฒนา (SMEs) เป็นการพัฒนาที่ยึดหลักให้ผู้ประกอบการเป็นตัวไป ผู้การพัฒนา (SMEs) ทั้งระบบ เนื่องจากผู้ประกอบการเป็นปัจจัยการผลิตที่มีชีวิตและวิญญาณจึงเป็นผู้ผสมผสานปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นที่ดิน เงินทุน เทคโนโลยี เครื่องจักร อุปกรณ์ แรงงาน บุคลากร ระบบบริหารจัดการ ฯลฯ เข้าด้วยกัน เพื่อสรรค์สร้างออกมาเป็นสินค้าหรือบริการสู่ตลาด ดังนั้น ความอยู่รอด ความเจริญเติบโต และก้าวหน้าของกิจการ จึงขึ้นอยู่กับระดับการพัฒนาหรือระดับทักษะ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้ประกอบการเป็นหลัก

1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

สภาวะการค้าและการส่งออกของประเทศมีมากในรูปแบบของภาคเกษตรกรรม เช่น การส่งออกข้าว การส่งออกอาหารสัตว์ การส่งออกเสื้อผ้า ซึ่งแต่ละปีการส่งออกสินค้าจำพวกนี้มีมากแต่ก็ไม่มากเท่ากับการรับซื้อสินค้าจากต่างประเทศ เพราะส่วนใหญ่สินค้าที่ซื้อเข้ามาจะเป็นจำพวกสินค้าสิ้นเปลือง เช่น น้ำมันดิบ รถยนต์ ซึ่งแต่ละปีไทยเสียดุลทางการค้ามากซึ่งทำให้ ส่งผลเสียทางเศรษฐกิจ ดังนั้น ทางที่ดีต้องลดการขาดดุลการค้าโดยการประหยัดเพื่อการค้าซื้อสินค้าจากต่างประเทศจะได้ลดน้อยลงอาจทำให้สภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศลดลงก็ได้

1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

ปัจจุบันนี้ ประเทศไทย มีสภาพแวดล้อมที่แย่งเป็นอันมากเนื่องจากว่าคนไทยส่วนใหญ่เห็นแก่ตัว ไม่รู้จักรักษาสมดุลทางธรรมชาติ ยิ่งในเขตเมืองหลวงสภาวะมลพิษทางอากาศยิ่งทวีคูณมาก ผู้คนเป็นโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ ทั้งโรคภูมิแพ้ โรคหอบ โรคหืด ฯลฯ และในต่างจังหวัดก็มีรถตัดไม้ทำลายป่ากัน บุกรุกที่ป่าสงวน ทำให้อากาศร้อน ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล เมื่อน้ำแล้งก็แล้งจัดถ้าอยากให้ประเทศมีสภาวะเหมือนเดิมทุกคนในประเทศต้องร่วมแรงร่วมใจกันปกป้องและรักษาสมดุลธรรมชาติ และต้องไม่ทำลายธรรมชาติกันเหมือนที่เคยเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

เมื่อเศรษฐกิจตกต่ำ สินค้ามีราคาแพงขึ้น ประชาชนต้องการความอยู่รอดจึงต้องหาหนทางต่าง ๆ โดยการกู้ยืมเงินจากนายทุน และแหล่งเงินกู้จากสถาบันทางการเงินต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบอาชีพ เมื่อเศรษฐกิจไม่ดี ผู้คนก็ไม่มีกำลังในการบริโภคสินค้าทำให้เกิดการขาดทุนของธุรกิจขนาดเล็ก ทำให้ผู้ที่กู้เงินมาไม่มีเงินคืนทำให้เกิดความเดือนร้อนจากการเป็นหนี้สินของ

ประชาชน เมื่อสังคมไทยเปลี่ยนไป มันก็เป็นผลกระทบตั้งแต่สังคมในเมืองผู้คนต่างเห็นแก่ประโยชน์ของตัวเองเป็นหลัก มีการแก่งแย่งชิงดีกัน สภาวะครอบครัวจากขยายมาเป็นครอบครัวเดี่ยวเมื่อเมืองใหญ่คือแหล่งทำมาหากิน ทำให้ผู้คนในชนบทหันเหเข้ามาหางานทำในเมืองกันมากขึ้นเป็นเหตุให้ท้องถิ่นไม่มีผู้คนอยู่ ทำให้สังคมในท้องถิ่นเกิดการล่มสลาย การเป็นอยู่ของท้องถิ่นเปลี่ยนไปคนหนุ่มสาวในวัยแรงงาน ออกไปหางานทำยังเมืองใหญ่ เหลือไว้แต่เด็กกับคนชรา ที่อยู่เฝ้าบ้านเพียงลำพัง และจะเกิดการเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น ถ้าสังคมไทยยังเป็นอยู่อย่างนี้คนไทยต้องเสียดุลทางการค้าจากต่างประเทศเป็นอย่างมาก เพราะต้องนำเข้าสินค้าประเภทฟุ่มเฟือย เช่น เครื่องสำอาง เสื้อผ้า และสินค้าพวกอิเล็กทรอนิกส์ที่คนไทยสามารถผลิตเองได้

2. บริบทระดับท้องถิ่น

2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านชัยสมบุญ

หมู่บ้านชัยสมบุญ หมู่ที่ 14 ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้านชัยสมบุญเริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ. 2508 หรือประมาณ 36 ปีมาแล้ว แต่ก่อนหมู่บ้านมีชื่อว่า บ้านชัยหวาย เนื่องจากมีแม่น้ำไหลผ่านหมู่บ้านชาวบ้านจะเรียกกันว่าน้ำชัย จึงเป็นที่มาของชื่อหมู่บ้าน และแม่น้ำสายนี้ก็ยังมีน้ำไหลตลอดปี ชาวบ้านก็ใช้น้ำแห่งนี้เอาไว้อุปโภค และบริโภค เอาไว้ใช้เกี่ยวกับการทำเกษตรด้วย แต่หลังจากนั้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2533 ก็ได้เปลี่ยนชื่อหมู่บ้านมาเป็นบ้านชัยสมบุญเนื่องจากชาวบ้านคิดว่าเป็นชื่อที่ดีเป็นสิริมงคล แล้วในอดีตหมู่บ้านก็มีความอุดมสมบูรณ์ทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านแหล่งน้ำ ป่าไม้ และสัตว์ป่า ชาวบ้านก็มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ส่วนทางด้านการประกอบอาชีพก็จะเป็นทางด้านเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ชาวบ้านมีความรักใคร่ปรองดอง ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันดี

ในอดีตหมู่บ้านยังไม่เจริญ เนื่องจากไม่มีไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ ถนนหนทางแต่ปัจจุบันนี้หมู่บ้านมีความเจริญมากขึ้นมีโครงสร้างพื้นฐานทุกอย่าง คุณภาพชีวิตของชาวบ้านก็ดีขึ้น การเดินทางก็สะดวกสบาย การทำธุรกิจขนาดย่อมก็มีมากขึ้น โดยเฉพาะการมีกองทุนเงินล้านเข้ามาทำให้ชาวบ้านมีเงินทุนที่จะนำไปประกอบอาชีพต่าง ๆ ถือว่าเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชน เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจได้อีกวิธีหนึ่ง ถึงแม้ว่าวันเวลาจะเปลี่ยนแปลงไปแต่จิตใจ ความรู้สึกที่ดีของชาวบ้านที่มีต่อกันยังคงเหมือนเดิมตราบนานทุกวันนี้

2.2 สภาพปัจจุบัน

ในหมู่บ้านชัยสมบุญมีการขยายตัวของประชากรในปริมาณที่เพิ่มขึ้น โดยเอาข้อมูลมาจากอนามัยคลองตะแบก และจากคำบอกเล่าของของคนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้านว่า ในอดีตมีบ้านอยู่

ไม่กี่หลัง มีประชากรอยู่ไม่กี่คน พื้นที่ของหมู่บ้านก็เหลือเยอะ ส่วนใหญ่จะมีแต่ต้นไม้ แต่พอมาถึงปัจจุบันนี้มีบ้านเรือนตั้งอยู่เต็มไปหมดทั้งสองข้างทางฝั่งถนน และประชากรก็มีมากขึ้น เนื่องจากแต่งงานแยกบ้านแล้วก็มีประชากรเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ถึงแม้ว่าประชากรจะมากขึ้นแต่ในชุมชนก็ไม่มี ความแออัดมากนัก เพราะบ้านเรือนจะอยู่กันกระจัดกระจาย และพื้นที่ภายในหมู่บ้านยังมีรองรับ การขยายตัวของประชากรได้อีก มีการขยายตัวของชุมชนในปริมาณที่มากขึ้น ได้ข้อมูลจากการ บอกล่าของผู้นำในชุมชนและคนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้าน ในอดีตการตั้งบ้านเรือนของบ้านขับ สมบูรณ์สมัยมาตั้งบ้านเรือนใหม่ ๆ นั้น ตั้งเป็นกลุ่มจะมีหมู่บ้านพอใหญ่เสาร์ แม่ใหญ่พา ซาคจัน ทึก คุ่มบ้านพอใหญ่มั่ง บัวจันทึกและคุ่มบ้านพอใหญ่มา แม่ใหญ่น้อย ดวงดาทิพย์ แต่ก่อนจะมี อยู่แค่นี้ แต่ปัจจุบันนี้ประชากรมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้การขยายตัวของชุมชนก็เพิ่มมา กขึ้นด้วย จะเห็นได้ว่าการตั้งบ้านเรือนจะตั้งตามแนวถนนมิตรภาพทั้งสองข้างทางและมีความหนา แน่นมากขึ้น

ทิศเหนือ	ติดกับ	หมู่บ้านหนองบัว
ทิศใต้	ติดกับ	หมู่บ้านเขายายเที่ยง
ทิศตะวันออก	ติดกับ	หมู่บ้านเลิศสวัสดิ์
ทิศตะวันตก	ติดกับ	หมู่บ้านคลองไผ่

2.3 ด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้านขับสมบูรณ์

เมื่อมีกองทุนเงินล้านเข้ามาสู่หมู่บ้านทำให้เศรษฐกิจภายในชุมชนดีขึ้น ถือว่าเป็น นโยบายของรัฐบาลที่แก้ไขปัญหาได้ตรงจุด เป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาและ เสริมสร้างศักยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาททุก ๆ หมู่บ้าน ทำให้เป็นการเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการกองทุนให้หมุนเวียนภายในหมู่บ้าน ทำให้ เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งทำให้เศรษฐกิจที่เป็นฐานรากของประเทศมีการกระตุ้นไปในทิศทางที่ดี ขึ้น รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

ในขณะนี้เศรษฐกิจของชุมชนมีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดีโดยดูจากเงินหมุนเวียนในชุมชนมากขึ้น แสดงว่ากำลังซื้อในชุมชนเพิ่มขึ้น ความเป็นอยู่ของชาวบ้านดีขึ้นเพราะมีโอกาสในการทำธุรกิจที่ตนถนัดมากขึ้น

2.4 ด้านวัฒนธรรม

ในหมู่บ้านซัสมบูรณจะอยู่ด้วยกันฉันท์เครือญาติ ถึงแม้จะไม่ใช่วญาติพี่น้องกันก็ตามแต่ก็มีความสัมพันธ์ที่รักใคร่กลมเกลียวกันในหมู่บ้าน เสมือนเป็นญาติสนิทกัน การอยู่ร่วมกันในสังคมไม่ใช่เรื่องง่ายเพราะคนเราต่างจิตต่างใจ เพราะฉะนั้นการอยู่ร่วมกันต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสังคมหรือสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเราให้ได้ ชาวบ้านต่างให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความจริงใจให้กัน รู้รัก รู้สามัคคี และมีความเห็นใจกัน เอื้ออาทรต่อกันเป็นอย่างดี ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งถือว่าเป็นฐานรากที่มีความสำคัญต่อประเทศเป็นอย่างยิ่ง

3. ลักษณะประชากร

จากการสำรวจหมู่บ้านที่ 14 บ้านซัสมบูรณ ตำบลตลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวน 102 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 585 คน เป็นชาย 293 คน หญิง 292 คน ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปได้รับการสงเคราะห์จากรัฐ จำนวน 2 คน และมีคนพิการ จำนวน 2 คน มีพื้นที่ทำการเกษตร 1,458 ไร่ เป็นที่นา 135 ไร่ พื้นที่ทำสวน 20 ไร่ อาชีพส่วนใหญ่ของประชากรประกอบอาชีพทำการเกษตรกรรม ค้าขาย เลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะการเลี้ยงสัตว์ถือว่าเป็นอาชีพเสริมของประชากรหรือสมาชิกในหมู่บ้านเกือบทุกหลังคาเรือน เช่น โค, สุกรและไก่บ้าน เป็นต้น

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของประชากรในหมู่บ้านที่ 14 บ้านซัสมบูรณ ตำบลตลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ
ประชากร	585	
1. เพศ		
1.1. ชาย	293	50.09
1.2. หญิง	292	49.91
2. อายุ		
2.1. 1 วัน – 3 ปีเต็ม	49	8.38
2.2. 3 ปี 1 วัน – 6 ปีเต็ม	50	8.55
2.3. 6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	59	10.09
2.4. 12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	53	9.06
2.5. 15 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม	43	7.35
2.6. 18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	259	44.27

2.7. 50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	29	4.96
2.8. 60 ปี 1 วันขึ้นไป	43	7.35
3. อาชีพ		
3.1. ทำนา	27	4.62
3.2. ค้าขาย	8	1.37
3.3. ทำสวน	6	1.03
3.4. รับราชการ	1	0.17
3.5. รับจ้าง	51	8.72
3.5. รับจ้างทำนาแต่ไม่มีที่เป็นของตนเอง	9	1.54
4. ครอบครัวที่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง		
4.1. จำนวน 1 – 5 ไร่	5	0.85
4.2. จำนวน 6 - 10 ไร่	12	2.05
4.3. จำนวน 11 - 12 ไร่	8	1.37
4.4. จำนวน 21 - 50 ไร่	2	0.34
4.5. จำนวน 50 ไร่ขึ้นไป	-	-

ผลการจำแนกจำนวนประชากรจะเห็นได้ว่าจำนวนประชากรภายในหมู่บ้านช่วงอายุระหว่าง 18 – 50 ปี มีจำนวนมาก คิดได้ร้อยละ 44.27 ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนและครอบครัวเพราะส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยแรงงาน อาชีพส่วนใหญ่คือรับจ้างคิดได้ร้อยละ 8.72 ครอบครัวที่มีที่ทำกินเป็นของตัวเองเฉลี่ยร้อยละ 4.62 และรายได้ของประชากรในหมู่บ้านจะเห็นได้ว่ามีความเป็นอยู่ในระดับปานกลาง คือ รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านมีอยู่ในทุกระดับ รายละเอียดดูที่ตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงรายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปี ในแต่ละครอบครัว

รายได้ (บาท / ปี)	จำนวนครอบครัว
ต่ำกว่า 10,000	-
10,001 – 20,000	10
20,001 - 30,000	67
30,001 – 50,000	15
50,001 – 100,000	10

เมื่อดูรายได้ของประชาชนในหมู่บ้านจะเห็นได้ว่า มีความเป็นอยู่ในระดับปานกลาง คือ รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านมีอยู่ในทุกระดับ

4. แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

หมู่ที่ 14 บ้านชัยสมบูรณ ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ปัจจุบันในหมู่บ้านมีแหล่งน้ำทั้งในส่วนที่เป็นของสาธารณะและส่วนบุคคล มีดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
1. บ่อน้ำตื้น	2	-	/
2. บ่อน้ำบาดาล	5	/	-
3. สระน้ำ	1	-	/
4. ฝายกั้นน้ำ	1	-	/
5. ห้วย	1	/	-
6. หนอง	1	/	-

บ้านชัยสมบูรณ มีปัญหาในเรื่องน้ำใช้พอสมควรเนื่องจากแต่ละแหล่งน้ำไม่สามารถใช้ได้ตลอดปีจึงมีผลต่อการทำเกษตรเป็นอย่างมากจึงส่งผลให้หมู่บ้านไม่นิยมทำการเกษตรมากนัก

ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

1. ผลการประเมินหน่วยระบบ A (หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้)

1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

- นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับ โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านพบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลพอสมควร เพราะได้มีการประชาสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ได้ข้อมูลจากการสอบถามและการสัมภาษณ์ และทัศนคติที่ดี เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน จะทำให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจทำให้มีเงินหมุนเวียนในระบบมากขึ้นถือว่าการกระตุ้นเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี ประชาชนก็มีเงินไปลงทุนในอาชีพที่ตนถนัดมีผลทำให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน แต่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน มีกฎระเบียบและขั้นตอนต่าง ๆ มีความยุ่งยากซับซ้อน ข้อบังคับมากเกินไปทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจ

- เงิน 1 ล้านบาท คือเงินที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน บ้านชัยสมบุญ หมู่ที่ 14 ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นการเสริมสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ให้ครอบครัว และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ดีขึ้น แต่ประชาชนก็มีหนี้สินเพิ่มขึ้น

- คณะกรรมการหมู่บ้าน บ้านชัยสมบุญ คือ ตัวแทนที่ชาวบ้านตั้งขึ้นเพื่อดูแลผลประโยชน์ของ หมู่บ้านรวมทั้งกองทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านนี้ด้วย คณะกรรมการทุกคนก็มีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ส่วนความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านก็ถือว่าอยู่ในขั้นที่ดีและเนื่องจากปัญหาในการบริหารจัดการกองทุนก็มีบ้างแต่ทางคณะกรรมการก็สามารถแก้ไขปัญหาได้เป็นส่วนใหญ่

- เงินที่ผู้กู้ชำระคืน คือเงินที่สมาชิกของกองทุนทำการกู้ยืมไปเพื่อประกอบอาชีพได้นำมาชำระคืนแก่กองทุนเมื่อถึงกำหนดเวลาคืนเงิน

- ผู้สมัครขอกู้ คือประชาชนในหมู่บ้าน บ้านชัยสมบุญ ที่สมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านแล้วเขียนคำร้องเพื่อขอกู้เงินจากกองทุนบ้าน บ้านชัยสมบุญ

1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

- กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่าก่อนที่กองทุนหมู่บ้านจะปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิก คณะกรรมการจะทำการตรวจสอบผู้กู้ว่ามีคุณสมบัติตรงกับระเบียบกองทุนหมู่บ้าน บ้านชัยสมบุญ ที่กำหนดไว้หรือไม่ และพิจารณาเรื่องการเขียนโครงการเพื่อขอกู้เงินของผู้กู้ซึ่งคณะกรรมการกองทุนจะเป็นผู้พิจารณาเพื่อปล่อยเงินกู้ จุดเด่น จะให้กู้กับผู้ที่มีคุณสมบัติ

ตามข้อกำหนดของกองทุนหมู่บ้าน บ้านชัยสมบูรณณ์ คณะกรรมการร่วมกันสรรหาพิจารณาและเลือกผู้กู้จากโครงการที่เสนอขอกู้ จุดคือย ส่วนใหญ่จำนวนผู้ที่ยกกู้ได้จะเป็นเครือข่ายของคณะกรรมการกองทุนหรือพวกพ้องของคณะกรรมการกองทุนเอง มีการวางเงื่อนไขอันมชอบในการพิจารณาโดยเฉพาะการอนุมัติให้กับคณะกรรมการด้วยกันเอง จำนวนเงินที่ยกกู้ได้ไม่เท่ากัน โดยขาดการชี้แจงให้สมาชิกทราบในบางรายทำให้เกิดความไม่พอใจกับผู้กู้ วิธีการคัดเลือกโครงการเพื่ออนุมัติยังไม่ชัดเจนอาจทำให้เกิดข้อกล่าวหาได้กับคณะกรรมการกองทุนที่ทำการพิจารณาอนุมัติ

- กระบวนการทำบัญชีของกองทุนพบว่าคณะกรรมการมีการจัดทำบัญชีในรูปแบบที่เรียบง่ายสามารถเข้าใจได้ดี จุดเด่น เป็นหลักฐานในการจ่ายเงินให้กับสมาชิกสามารถตรวจสอบได้ จุดคือย การทำบัญชีต้องมีความรัดกุมผู้ที่รับหน้าที่ทำบัญชีต้องสามารถอธิบายที่มาที่ไปของเงินได้ ผู้ทำบัญชียังไม่เข้าใจในส่วนของบัญชีที่ทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดให้ เพราะยากแก่การเข้าใจของผู้ทำบัญชีเนื่องจากข้อจำกัดจากการศึกษาของผู้ทำบัญชีและความซับซ้อนในบางส่วนของบัญชี

- การแนะนำวิธีทำธุรกิจหรือการประกอบอาชีพของผู้กู้ในหมู่บ้านนั้นขึ้นอยู่กับประเภทและลักษณะของโครงการที่ยกกู้ แต่ส่วนใหญ่ผู้กู้มักจะทำโดยอาศัยความรู้เดิมซึ่งเป็นที่ตั้งอยู่แล้ว จุดเด่น ทำกันในครอบครัว สร้างเสริมความผูกพันกันภายในครอบครัว ค่าใช้จ่ายต่ำเป็นการเสริมรายได้ให้กับครอบครัวจากการประกอบอาชีพหลัก จุดคือย การทำธุรกิจของชาวบ้านจะเหมือนๆ กันทำให้ราคาตกต่ำเพราะของมีปริมาณมากเกินไปความต้องการของตลาด ฝีมือน้อยไม่คุ้มค่าแข่งขันและเกิดการแข่งขันกันเอง กระบวนการในการผลิตยังไม่มีความมาตรฐานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของผลิตภัณฑ์ การช่วยเหลือตลาดผู้ประกอบธุรกิจจะมีตลาดในแต่ละชุมชนนั้นๆ จุดเด่น ทำให้สินค้าเป็นที่รู้จักเกิดความต้องการของตลาดมากยิ่งขึ้น ขายสินค้าได้ดีขึ้น เป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของชุมชนให้เป็นที่รู้จักโดยอาศัยผลิตภัณฑ์ จุดคือย ต้องอาศัยเวลานานพอสมควรในการยอมรับของตลาด มาตรฐานของผลิตภัณฑ์ยังไม่เป็นที่ยอมรับของตลาดมากนัก การรับชำระหนี้ของผู้กู้ ต้องชำระหนี้กับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จุดเด่น งานมีระบบ มีความปลอดภัย จุดคือย มีความล่าช้า

1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

- การอนุมัติเงินกู้ พบว่ากองทุนหมู่บ้านชัยสมบูรณณ์ได้อนุมัติเงินกู้ให้กับผู้กู้ทั้งหมด 33 ราย เป็นเงิน 515,000 บาท จุดเด่น ในการอนุมัติเงินกู้ให้กับผู้กู้ทั้ง 33 ราย เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับผู้กู้ทำให้เงิน 1 ล้านบาทที่ได้ปล่อยกู้ไป เป็นเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้านและเกิดรายได้กับกองทุน มีดอกเบี้ยจากการกู้ยืมกลับมาเป็นทุนสะสมของกองทุนทำให้กองทุนเกิดความเข้มแข็งและสามารถที่จะขยายหรือเพิ่มในเงินกองทุนให้มากขึ้น มีการปรับ

เปลี่ยนกิจการหรือโครงการที่ขอกู้เมื่อจำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติไม่เพียงพอ ซึ่งเกิดจากการรู้จักคิดปรับเปลี่ยนตามสภาวะการณ์จากสิ่งที่เป็นอยู่เพื่อให้เกิดการสร้างงานและรายได้ จุดด้อย จากการมีผู้กู้ในจำนวน 33 รายนั้นและได้รับอนุมัติทุกรายแต่ลักษณะการประกอบกิจการหรือโครงการของผู้กู้ไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการขอกู้ตามโครงการได้จริงทุกราย เนื่องจากเมื่อผู้กู้ไปแล้วพบว่าจำนวนเงินไม่เพียงพอต่อการทำกิจการจึงต้องเปลี่ยนไปดำเนินกิจการอย่างอื่นทำให้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีการเงินที่ผู้กู้ได้ไปใช้จ่ายอย่างอื่นหมด เช่น ชำระหนี้ ซื้อมอเตอร์ใช้แทนการนำไปดำเนินการตามโครงการ

- จำนวนผู้กู้ พบว่ามีสมาชิกที่ผู้กู้ได้จำนวน 33 ราย และกองทุนหมู่บ้านชัยสมบูรณ์ มีทุนสะสมของหมู่บ้านทั้งสิ้น 4,020 บาท จากการที่สมาชิกส่งเสริมออมทรัพย์เป็นประจำทุกเดือน และจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้กู้พบว่า ผู้กุนำเงินที่ผู้กู้ไปดำเนินกิจการตามปกติและนำไปขยาย กิจการของตนเองในบางราย แต่ในบางรายนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้ทำการขอกู้

- ยอดเงินให้กู้ กองทุนหมู่บ้านชัยสมบูรณ์มีการอนุมัติ 1 ครั้ง มีผู้ได้รับการอนุมัติเป็นจำนวน 33 ราย มียอดเงินกู้รวม 515,000 บาท ในขณะที่เงินกองทุนหมู่บ้านมียอดคงเหลืออยู่ที่ 485,000 บาท ซึ่งถือว่ามียอดเงินในบัญชีมากพอสมควร คาดว่าในการปล่อยให้ผู้กู้ครั้งหน้าจะต้องมีจำนวนคนผู้เพิ่มมากขึ้น

- ความร่วมมือของคณะกรรมการ พบว่าการทำงานของคณะกรรมการมีความร่วมมือและความสามัคคีกันในหมู่คณะ ทำให้กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและเข้มแข็งพอสมควรภายในท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้พอสมควร การสร้างเครื่องมือที่ใช้ต่อรองทางการตลาดของผู้กวยังเป็นไปไม่ได้เนื่องจากไม่มีการรวมกลุ่มในการทำกิจกรรมของผู้กู้ กลุ่มผู้กู้เงินสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ เพราะอาชีพหลักที่ทำอยู่เดิมนั้นสามารถที่พอจุนเจือครอบครัวได้อยู่แล้ว

2. ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

- ประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมของผู้กู้พบว่า ผู้กู้ส่วนใหญ่ได้นำประสบการณ์ของตนเองมาประกอบในการดำเนินการหรือกิจการของตน จุดเด่น ผู้กู้ส่วนใหญ่ที่ผู้เงินไปประกอบกิจกรรมแล้วมีทั้งที่ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีในการดำเนินกิจการของตนเอง เช่น การทำการเลี้ยงสัตว์ผู้กู้ได้มีการเตรียมสถานที่ การคัดเลือก สายพันธุ์ และวัตถุดิบที่ใช้เป็นอาหารในการเลี้ยงให้เหมาะกับขนาดและอายุของสัตว์ ซึ่งเป็นการนำเอาประสบการณ์ในการเลี้ยงดูของตนเองมา

ใช้ให้เกิดประโยชน์ จุดคือย การดำเนินกิจการของผู้กู้ถึงแม้จะใช้ประสบการณ์ที่มีเกี่ยวกับอาชีพนั้นๆ อยู่แล้ว แต่ยังไม่สามารถประกอบอาชีพได้อย่างถูกวิธี ยังขาดการปรับปรุงบางอย่าง เช่น การตลาด การส่งเสริมแนะนำอาชีพที่เหมาะสมกับพื้นที่ และความต้องการของตลาด เป็นต้น --

- อาชีพหลักของผู้กู้จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้กู้ร้อยละ 39.39 ประกอบอาชีพทางด้านค้าขาย ร้อยละ 27.27 ประกอบอาชีพแกะสลักหินทรายกับลดรายจ่าย และร้อยละ 24.24 ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์

- หนี้สินของผู้กู้จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านพบว่าผู้กู้ ร้อยละ 70 เป็นหนี้สินกับสถาบันการเงินของรัฐและร้อยละ 30 เป็นหนี้นายทุนซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูง

- ความรู้ความสามารถของผู้กู้ ในการประกอบอาชีพแต่ละอย่างต้องอาศัยการมีประสบการณ์พอสมควรเพราะว่าถ้าเรามีประสบการณ์ในการทำงาน โอกาสที่จะประสบความสำเร็จก็มีสูง และที่สำคัญอัตราความเสี่ยงก็ย่อมมีน้อยกว่าคนที่ไม่มีประสบการณ์มาก่อน ข้อสำคัญความสำเร็จทุกอย่างย่อมขึ้นอยู่กับความรักในสิ่งนั้นเป็นหลัก เช่น เราชอบค้าขายถ้าเราได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับค้าขายเราก็จะทำได้ดี เป็นต้น

2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

- จำนวนเงินที่ได้จากการกู้ยืมเงินจากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้กู้ที่ได้รับเงินมาแล้วนำไปประกอบกิจการต่างๆ ตามโครงการของผู้กู้ เช่น นำไปซื้อพันธุ์สัตว์ ยารักษาโรคสัตว์ หรือการค้าขายก็นำเงินไปเป็นทุนในการซื้อของมาขาย เป็นต้น จุดคือย ของผู้กู้ที่ได้เงินมาแล้วแต่ไม่มีเงินทุนสะสมของตนเองหรือมีแต่น้อย มากทำให้ต้องรอเงินกู้เพียงอย่างเดียวเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ และเงินที่ให้ผู้กู้ตามระเบียบรายละเอียดไม่เกิน 20,000 บาท ถ้าเกินก็ต้อง พิจารณากันยุ่งยากทำให้กลุ่มผู้กู้มีเงินจากการกู้ไม่พอในการลงทุนประกอบอาชีพ

- สถานที่และวัตถุดิบในการประกอบกิจการของผู้กู้พบว่ากลุ่มผู้กู้ด้านการเกษตรมีสถานที่ในการประกอบอาชีพทุกรายแต่วัตถุดิบในการดำเนินงานต้องซื้อทุกชนิดทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น ส่วนผู้กู้ด้านการค้าขายร้อยละ 39.39 ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้ กลุ่มผู้ค้าขายใส่กรอกและขายของชำ

กำลังทำงานพบว่ากลุ่มผู้กู้ด้านการปลูกมันสำปะหลัง การเลี้ยงสัตว์ กลุ่มค้าขาย ช่างซ่อมรถยนต์ นั้นสามารถที่จะดูแลเองได้ และ เป็นการใช้เพียงผู้ประกอบการคนเดียวในการค้าขายไม่มีการจ้างงานในกิจการกลุ่มนี้

-เทคนิควิธีการทำงานพบว่ากลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการที่ตนเองเสนอในโครงการขอกู้ทุกราย แต่ยังคงขาดเทคนิคและวิธีการในการทำงาน จึงยังต้องการคำแนะนำ คำเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกมาก

2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยงานระบบ B พบว่า

-การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละรายพบว่าผู้กู้มีวิธีในการประกอบกิจกรรมโดยการอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น ทำไร่ต้องอาศัยน้ำฝนและจะทำตามฤดูกาลซึ่งได้มีการใช้เทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ด้วย จุดด้อย การทำกิจการข้างต้นนี้ต้องรอดูฤกษ์ก่อนไม่เช่นนั้นจะทำได้และการใช้เครื่องจักรถ้าใช้ไม่ถูกวิธีจะส่งผลเสียแก่ผลผลิตได้ เช่น อาจจะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ไม่ดีเท่าแรงงานคน

-การหาตลาดที่ดีของผู้กู้เนื่องจากผู้กู้แต่ละรายมีการประกอบอาชีพที่ไม่แตกต่างกันนัก ส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพการเกษตร ในเรื่องการตลาดก็จะเป็นลักษณะของตลาดเดิมๆ ซึ่งมีการซื้อขายกันอยู่ก่อนแล้ว ผู้กู้ไม่มีการดำเนินการหาตลาดใหม่ๆ เข้ามาเสริมจุดด้อย การหาวัตถุดิบที่ดีเพื่อมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของผู้กู้ก่อนข้างจะหายากเนื่องจากราคาในการซื้อหาแพง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นตามค่าของวัตถุดิบที่นำมาใช้ด้วย การหาวัตถุดิบที่ดี เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบอาชีพทุกรายต้องการมากที่สุดเพราะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้อินค้าได้ราคาตามความต้องการของตนเอง จุดด้อย การหาวัตถุดิบที่ดี แต่ราคาในการซื้อต้องแพงตามค่าของวัตถุดิบด้วย

-การทำบัญชีโดยทั่วไปผู้กู้เงินจะไม่ค่อยทำบัญชีรายรับรายจ่ายถึงแม้จะทำก็ทำในรูปแบบง่าย ๆ ไม่ยุ่งยากทำตามความรู้ความเข้าใจของตนเอง จุดด้อย บางครั้งการทำบัญชีแบบชาวบ้านนั้นจะลงข้อมูลที่ไม่ค่อยละเอียดเท่าที่ควรนักเพราะว่ารายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ นั้นจะไม่ค่อยลงกันทำให้ข้อมูลอาจผิดพลาดได้ง่าย

- การวิเคราะห์ประเมิน จะเห็นได้ว่าการประเมินกระบวนการของระบบ B นั้นมีวิธีดำเนินกิจการของตนเอง โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่แล้วในการประกอบอาชีพแต่อาจอาศัยเทคโนโลยีบางอย่างในการทำกิจกรรมซึ่งได้ช่วยส่งเสริมให้มีผลผลิตและความรวดเร็วในการผลิตสินค้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อครอบครัวและเศรษฐกิจของชุมชนในอนาคต

2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

- รายได้เป็นเงิน ของผู้ประกอบกิจการซึ่งรายได้ส่วนใหญ่จะได้ในจำนวนที่เป็นเงินก้อนในช่วงระยะเวลาที่เก็บเกี่ยวผลผลิต อาจจะใช้ระยะเวลา 6-7 เดือน หรือว่าเป็นปี ซึ่งรายได้แต่ละครั้งจะขึ้นอยู่กับประกอบการประกอบอาชีพ มีพื้นที่หรือมีจำนวนผลผลิตมากน้อยเพียงใด จุดด้อย จะเห็นได้ว่าระยะเวลาในการได้ผลกำไรเป็นในรูปแบบของค่าตอบแทนนั้นจะใช้ระยะเวลาพอสมควร

และจะได้เพียง 1 ครั้งต่อปี ถ้าในระยะที่รอไม่หาอาชีพเสริมก็จะมีรายได้จากอาชีพหลักเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

- ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ ส่วนใหญ่ผู้กู้เงินของบ้านซำสมบูรณ์จะได้ผลตอบแทนเป็นในรูปแบบของค่าจ้าง ค่าตอบแทนมากกว่าสิ่งของ
- ผู้กู้ได้ขยายกิจการ ในจำนวนผู้กู้ทั้ง 33 รายนั้น ส่วนมากผู้กู้จะนำเงินกู้ไปเพิ่มทุนในการผลิตมากกว่าการขยายกิจการเพราะเนื่องจากวงเงินที่ผู้กู้น้อย
- ผู้กู้มีการพึ่งพาตนเอง พบว่ากลุ่มผู้กู้ไม่มีการเรียนรู้เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ยังไม่มีหรือนำภูมิปัญญาในท้องถิ่น ของตนเองมาปรับปรุงเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพขาดความเข้าใจในเรื่องของเศรษฐกิจแบบพอเพียงต้องการผลกำไรมากโดยไม่คำนึงถึงต้นทุนที่สูงตามไปด้วย เป็นผลทำให้กิจการของตนเองไม่สามารถคงอยู่ได้ในภาวะที่เศรษฐกิจ ตกต่ำและจากการสัมภาษณ์ประชาชนใน หมู่บ้านพบว่าไม่มีการกลับคืนถิ่นของประชากร กลุ่มคนที่ทำงานอยู่ต่างถิ่นเมื่อกลับมาผู้เงินแล้วก็กลับไปดำเนินกิจการที่เดิม

ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้อาชีพทางการเกษตรจำนวน 9 ราย ผู้กู้อาชีพค้าขาย 13 ราย ผู้กู้อาชีพบริการ 11 ราย

1. ขาดการนำเข้าปัจจัยที่ติดตามตัวชีวิต
2. ขาดกระบวนการที่ดีในการประกอบอาชีพตามตัวชีวิต
3. ขาดผลผลิตที่ดีทั้งด้านคุณภาพและปริมาณตามตัวชีวิต

3.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ พบว่า

3.1.1 การเกิดกองทุนพบว่าราษฎรในหมู่บ้านรวมทั้งผู้นำของหมู่บ้านให้ความสนใจนโยบายของรัฐบาลและมีความต้องการอยากให้มีการจัดตั้งกองทุนขึ้นเพราะในหมู่บ้านก็ได้มีกลุ่มองค์กร อยู่ก่อนแล้วจึง ประสานความร่วมมือกันในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านจนประสบความสำเร็จในปัจจุบัน

3.1.2 ระบบการบริหารกองทุนพบว่า กองทุนหมู่บ้านซำสมบูรณ์ ได้มีการวางระบบโครงสร้างของกองทุนในการจัดการบริหาร มีการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการครบทั้ง 15 คน มีการแบ่งหน้าที่ ของคณะกรรมการและมีการประชุมคณะกรรมการเป็นประจำ การเปิดรับสมาชิก การจัดทำบัญชีและการให้เงินกู้ตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน มีการจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุนอย่างยุติธรรม

3.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองพบว่า ประชาชนในหมู่บ้านมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองโดยใช้เศรษฐกิจแบบพอเพียง และได้ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่ม รายได้ใน การประกอบอาชีพ ให้กับครอบครัวและชุมชน

3.1.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจพบว่าคณะกรรมการมีการชี้แนะให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนว่าเป็นของสมาชิกทุกคน ให้ช่วยกันรักษาสามารถจัดการบริหารกันเองได้ ส่วนกลุ่มผู้กู้ยังขาดแนวความคิดในการประกอบอาชีพ ยังหวังผลกำไรที่เป็นจำนวนมาก โดยมีได้คำนึงถึงการผลิตเพื่อการบริโภคและขาดตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอนทำให้การประกอบอาชีพไม่สามารถคงอยู่ได้ในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ และยังมีบางส่วนยังคงเป็นทาสเงินกู้ยืมอยู่เนื่องจากมีระบบการกู้ที่ ง่ายกว่า

3.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่าภายในหมู่บ้านยังมีสภาพแวดล้อมที่ดีเหมาะแก่การทำการเกษตรจำนวนของประชากรเหมาะกับสภาพพื้นที่ของหมู่บ้านมีกลุ่มต่าง ๆ ตั้งขึ้นก่อนแล้ว ภายในหมู่บ้านไม่มีโรงเรียนจึงทำให้เด็กไปเรียนที่โรงเรียนใกล้กับหมู่บ้านคือโรงเรียนบ้านเลิศสวัสดิ์ ซึ่งทำให้เด็กในหมู่บ้านได้เรียนหนังสือใกล้ ๆ บ้าน และมีวัดป่าหลวงพ่อวีริย์วงศ์ซึ่งเป็นศูนย์รวมของชาวบ้านในการประกอบพิธีทางศาสนา

สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ 4 ประการ ดังนี้

วัตถุประสงค์ประการที่ 1 เพื่อทราบว่างกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บรรลุเป้าหมาย 5 ข้อ เพียงใดอัน ได้แก่

1.1 การเกิดกองทุน

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. การมีกองทุนหมู่บ้าน
 - มีกองทุนอยู่ก่อนแล้วก็กองทุน
 - มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากเงินกองทุน 1 ล้านบาท
 - รวมเงิน 1 ล้านบาทสมทบเข้ากับกองทุนหนึ่งกองทุนใด
2. การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน
 - มีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน
 - มีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกองทุนมาให้ความรู้
 - อื่น ๆ ใน บร. 3
3. ทิศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน
 - มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน
 - มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพและรายได้
 - อื่น ๆ ใน บร. 3

4. การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน - มีการพัฒนาอาชีพ
 - มีการสร้างงาน และมีการสร้างรายได้
 - มีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน
5. แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุน - มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน
 - มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัครเป็นสมาชิก
6. ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน - จำนวนสมาชิกกองทุน
 - จำนวนเงินออมและเงินทุน
 - ยอดคงเหลือของกองทุน 1 ล้าน

1.2 การมีระบบบริหารกองทุน

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. คณะกรรมการบริหารกองทุน - มีคณะกรรมการบริหารกองทุน
 - จำนวนคณะกรรมการบริหารกองทุน
 - มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน
2. ระเบียบการบริหารกองทุน - มีระเบียบการบริหารกองทุน
 - มีการร่วมกันสร้างตามระเบียบ
3. การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร - มีการประชุมของคณะกรรมการบริหาร
 - มีการรับสมัครสมาชิก
 - มีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน
 - มีการรับเงินฝาก
 - มีการระดมทุนเงินฝาก
4. การตัดสินใจเงินกู้ - มีระเบียบการกู้และขอกู้
 - มีระเบียบการคิดดอกเบี้ย
 - จำนวนผู้กู้ที่ได้รับพิจารณาเงินกู้
 - จำนวนผู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาเงินกู้
 - จำนวนผู้ที่มีความพอใจกับการเงินกู้
 - จำนวนผู้ที่ไม่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้
5. มีการจัดสรรผลประโยชน์ - จำนวนยอดกองทุนสะสมจาก 1 ล้านบาท
 - จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ
 - มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม

1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	- มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน - มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพของผู้กู้
3. มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง
4. มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง	- มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหารกองทุน - มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ
5. มีความเข้าใจในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	- มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุน - มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจการของผู้กู้

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ภูมิคุ้มกันทางด้าน และสังคมในที่นี้ หมายถึงถึงศักยภาพและแนวโน้มที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อหรือเป็นทาสทางเศรษฐกิจและสังคมแก่นายทุน หรือผู้ปองร้ายหรือภัยจากธรรมชาติที่อาจจะมีมาในอนาคต

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับกองทุนโดยรวม	- มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้ยืม

- มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับ การดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเองให้ได้ มิใช่รอรัฐบาลจัดการ
 - สมาชิกเห็น โอกาสในการใช้กองทุนที่ถูกต้อง
 - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยไม่กู้หนีจากแหล่งที่คอกเบี้ยแพง
 - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยใช้หลักการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี
2. ภูมิคุ้มกันระดับกิจการ
ของผู้กู้แต่ละคน

1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. ศักยภาพเดิมของบริบทมี อย่างน้อยเท่าใด	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพของป่า - สภาพของดิน - สภาพของหนองน้ำ - จำนวนของประชากร - อาชีพครั้งแรกของประชากร - ถนน - ไฟฟ้า - ประปา - อื่น ๆ ใน บร. 1
2. การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านต่าง ๆ	
2.1 ทุนด้านการเงิน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน - จำนวนกลุ่มต่าง ๆ และจำนวนเงิน
2.2 ทุนด้านทรัพยากร ทางกายภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนและลักษณะประชากร - การประกอบอาชีพ - สภาพของที่ดิน - อื่น ๆ ในรายงาน บร.
2.3 ทุนทางวัฒนธรรม ประเพณี	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนวัด/ มัสยิด/ โบสถ์ - การใช้ภาษาพื้นบ้าน - มีโบราณสถาน - โบราณวัตถุ

- อื่น ๆ ในรายงาน บร. 1
- อื่น ๆ ในรายงาน บร. 1
- 2.4 ทูทางปัญญา
 - จำนวนโรงเรียนในหมู่บ้าน
 - จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ
 - จำนวนนักเรียนในระดับต่าง ๆ
 - จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน

3. มีความเข้มแข็งในการทำกิจการของผู้ดูแล

- 3.1 การเกษตร
 - 3.2 ค้าขาย
 - 3.3 การบริการในชุมชน
 - 3.4 อุตสาหกรรมในครัวเรือน
 - 3.5 การลดรายจ่ายในการพัฒนาอาชีพ
- } - ในแบบ บร. 4 ข้อ 5
- จำนวนผู้ดูแลที่ดำเนินกิจการอย่าง
ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ประการที่ 2 การทราบว่ามีปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุนหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน 1.1 - 1.5 ข้างต้น

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน	- มีใครบ้างมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนมีจำนวนอย่างน้อยเพียงใด
2. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน	- จำนวนกองทุนเดิมในหมู่บ้าน
3. มีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้าน	- จำนวนเงินสะสมในหมู่บ้าน
4. อื่น ๆ	- จำนวนกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน

2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุน
2. มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ดูแลที่ไม่พึงพอใจในการตัดสินใจเงินกู้
3. ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน	- จำนวนผู้ดูแลที่ไม่ยอมส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน

วัตถุประสงค์ประการที่ 3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. มีเครือข่ายขององค์กรย่อยภายในชุมชน	- มีองค์กรผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน - มีองค์กรผู้ประกอบอาชีพเสริมกัน
2. มีองค์กรแหล่งความรู้ที่เสริมการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในชุมชน	- มีหน่วยองค์กรมาให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต - มีการจัดตั้งองค์กรแหล่งความรู้ในชุมชน
3. มีองค์กรภายนอกชุมชนที่เชื่อมโยง	- มีการจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กับองค์กรภายในชุมชน - มีการจำหน่ายหนึ่งผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบลที่เชื่อมกับตำบลอื่นๆ

วัตถุประสงค์ประการที่ 4 การค้นคว้าหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านชั้นสมบูรณ์ โดยการสุ่ม 51 ครัวเรือน ใน 102 ครัวเรือน

ตารางที่ 8 จำนวนร้อยละของความเข้มแข็งจำแนกตามลักษณะของตัวแปร

ลักษณะความเข้มแข็งของชุมชน	ลักษณะค่าตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. มีความสามัคคี	มาก	13	24.45
	ปานกลาง	29	56.86
	น้อย	8	15.68
2. มีความซื่อสัตย์	มาก	13	25.49
	ปานกลาง	34	66.67
	น้อย	4	7.84
3. ยกย่องคนทำดี	มาก	19	37.26
	ปานกลาง	22	43.13
	น้อย	10	19.60
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	มาก	17	33.33
	ปานกลาง	18	35.29

5. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเป็นประจำโดยการประชุมหรือเสวนา	น้อย	16	31.37
	มาก	38	74.50
	ปานกลาง	13	25.49
	น้อย	-	-

จากตารางที่ 4 ความเข้มแข็ง ของชุมชนจะเห็นว่า

ความสามัคคีในชุมชนมีความสามัคคีอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 56.86 ของการสุ่มตัวอย่าง

ความซื่อสัตย์ สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 66.67 ของการสุ่มตัวอย่าง

ยกย่องคนทำดีจะเห็นได้ว่าชุมชนมีการยกย่องคนทำดีอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 43.13 ของการสุ่มตัวอย่าง

การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 35.29 ของการสุ่มตัวอย่าง

ชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็น ชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นกันอยู่ในระดับมาก ซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 74.50 ของการสุ่มตัวอย่าง

ซึ่งเมื่อดูจากตารางจะเห็นได้ว่าสมาชิกในชุมชนบ้านชัยสมบูรณมีความเข้มแข็งอยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมากที่สุดที่สมาชิกในชุมชนสามารถรวมตัวกันเพื่อประกอบกิจการร่วมกันได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาบ้านชัยสมบูรณ มีวัตถุประสงค์ของการประเมิน วิธีการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมาย 5 ข้อ ของกระบวนการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านชัยสมบูรณ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้าน ตำบล
4. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทฤษฎีของประชาชนในบ้านชัยสมบูรณ และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ผู้ทำสารนิพนธ์ ดำเนินการประเมินโดยได้ประยุกต์รูปแบบการประเมินแบบชีพท์ (CIPP) ของ Stufflebeam มาใช้ในการประเมินครั้งนี้โดยกำหนดตัวชี้วัดขององค์ประกอบการประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context-C) ด้านปัจจัย (Input-I) ด้านกระบวนการ (Process-P) และด้านผลผลิต (Product-P) ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลในหมู่บ้านชัยสมบูรณ ประกอบด้วย คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งที่ได้อบรมให้รู้และสมาชิกทั่วไป ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มในอาชีพ ตลอดจนข้าราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดต่าง ๆ โดยใช้แบบรายงาน (บร.1-บร.12) การสัมภาษณ์เพิ่มเติม การศึกษาเอกสาร และการจัดประชุมเวทีชาวบ้านแล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติและไมใช่สถิติ

การติดตามประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาบ้านชัยสมบูรณ ได้ผลสรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

สรุปและอภิปรายผล

สภาพทั่วไปของบ้านชัยสมบูรณ มีประชากรทั้งหมด 585 คน มีจำนวนครัวเรือน 102 ครัวเรือน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายเป็นอาชีพหลัก โดยเฉพาะการขายหินแกะสลัก มากที่สุด รองลงมาเป็นพืชไร่เศรษฐกิจ เช่น มันสำปะหลัง และข้าวโพด สภาพภูมิศาสตร์ทั่วไปเหมาะแก่การทำการเกษตร ด้านสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานโดยรวมของหมู่บ้านมีความครบถ้วน สมบูรณ์ ยกเว้นน้ำที่ใช้ในการอุปโภคยัง คงต้องใช้ น้ำบาดาลอยู่ เนื่องจากน้ำประปา ยังเข้ามาไม่ถึง ด้านวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญของหมู่บ้าน ได้แก่ การรดน้ำดำหัวของผู้สูงอายุ เนื่องในวันสงกรานต์ และการทำบุญในวันสำคัญทางพุทธศาสนา การมีความเชื่อต่าง ๆ เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับศาลปู่ตา การเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และการให้ความยกย่องผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำความคิดด้านภูมิปัญญาของถิ่นต่าง ๆ

1. การบรรลุเป้าหมาย 5 ข้อ ของกระบวนการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านชัยสมบูรณ

1.1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก

สรุป

กองทุนหมู่บ้านชัยสมบูรณ มีสมาชิกกองทุน ๓๑ คน ตั้งตั้ง 31 กรกฎาคม 2545 จำนวน 80 รายหลังจาก ได้รับอนุมัติเงินกองทุน 1 ล้านบาท กองทุนได้มีการอนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิกเพื่อไปพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ จำนวน 1 ครั้ง ดังนี้

อนุมัติเงินกู้ครั้งแรก วันที่ 2 ตุลาคม 2544 จำนวน 33 ราย รวมวงเงินอนุมัติ 515,000 บาท ผลประโยชน์ที่ได้จากกองทุนจะนำไปจัดสรรเพื่อสมทบกองทุนสร้างสาธารณประโยชน์ ปันผลให้แก่สมาชิกเป็นค่าวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สวัสดิการ และค่าดำเนินงานของคณะกรรมการ

อภิปรายผล

จากข้อมูลข้างต้น สังเกตได้ว่าภายในระยะเวลาไม่ถึง 1 ปี กองทุนได้มีการอนุมัติเงินกู้ ถึง 1 ครั้ง และในการอนุมัติเงินกู้กองทุนสามารถกระจายเงินกู้ให้แก่สมาชิก เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ทำให้การดำเนินการกองทุนบรรลุวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับนโยบายการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในการเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน

1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

สรุป

กองทุนหมู่บ้านซัพสมบูรณ์ได้มีการบริหารจัดการกองทุนของตนเองในด้านต่าง ๆ ดังนี้ เริ่มต้นจากการจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียนจากการรวมกันจัดทำระหว่างประชาชน ในหมู่บ้านและผู้นำชุมชน การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนจากการจัดเวทีประชาคม เพื่อหาฉันทามติร่วมกัน และประกาศรายชื่อผู้ได้รับคัดเลือกจำนวน 15 คน เมื่อสรรหาคณะกรรมการได้แล้วก็ได้มีการรับสมัครสมาชิกโดยคำนึงถึงความต้องการและการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านเป็นหลัก หลังจากนั้นก็ได้มีการจัดทำระเบียบร่วมกัน จากการคัดแปลงจากระเบียบกองทุนหมู่บ้านอื่น ส่วนเรื่องการบริหารจัดการ เกี่ยวกับกิจกรรมการกู้ยืมเงินกองทุนคณะกรรมการจะมีเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ มีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ วงเงินที่ขอกู้เหมาะสมกับโครงการและมีความเป็นไปได้จริงในทางปฏิบัติ การชำระคืนเงินกู้ให้สมาชิกไปชำระคืนเงินกู้เองที่ธนาคาร และสุดท้ายคือการจัดทำระบบบัญชีกองทุน

อภิปรายผล

จากการจัดระบบการบริหารจัดการกองทุนด้านต่าง ๆ ทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการตั้งระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เช่นระเบียบกฎเกณฑ์การกู้ การส่งคืนเงินกู้ และจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดกฎเกณฑ์ และทิศทางการบริหารจัดการกองทุนร่วมกัน เริ่มจากร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ ซึ่งการดำเนินกิจกรรม กองทุนส่วนใหญ่ใช้หลักการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในการให้ความเห็นชอบหรือคัดค้านใจเรื่องต่าง ๆ ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของคณะกรรมการ และสมาชิกก่อให้เกิดทักษะความรู้ และประสบการณ์ทำให้ประชาชนมีขีดความสามารถในการจัดการบริหารกองทุนของตนเองทำให้การดำเนินงานกองทุนบรรลุวัตถุประสงค์ และหลักการดำเนินงานก็มีความสอดคล้องกับปรัชญา หรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติในการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

1.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเองโดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม แก้ปัญหาของตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเอง และการสร้างเศรษฐกิจพอเพียง

สรุป

จากการดำเนินกองทุนที่ผ่านมาทำให้คณะกรรมการและสมาชิกได้รับรู้ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ จากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและจากการเข้าร่วมเครือข่าย องค์กรในการเรียนรู้ในชุมชน เช่น เครือข่ายการเรียนรู้ของคณะกรรมการ เครือข่ายการเรียนรู้ของสมาชิก เครือข่ายการเรียนรู้ของกลุ่มอาชีพ และเครือข่ายจากจัดทำบัญชี

อภิปรายผล

จากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันที่เกิดขึ้นเปรียบเสมือนเวทีการเรียนรู้ ที่มีประโยชน์อย่างมากในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลเกิดการเรียนรู้วิธีแก้ปัญหานำไปสู่การพึ่งพาตนเอง และสร้างเศรษฐกิจ แบบพอเพียงซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนากองทุนชุมชน โดยขบวนการมีส่วนร่วมสู่ความยั่งยืนดังนี้

ในช่วงวิกฤตสังคม ไทยปัจจุบันประชาชนและผู้นำสังคมที่มีภูมิปัญญาในทุกสาขาอาชีพ นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นักวิชาการ นักพัฒนาหลายท่าน นักธุรกิจ ข้าราชการ ตลอดจนผู้นำชุมชน และชาวบ้านในชนบท ต่างเสนอแนวคิดและแนวทางในการพัฒนาชุมชนที่อยู่รอดได้ด้วยเศรษฐกิจการผลิตแบบพึ่งพาตนเอง การรวมกลุ่มและสร้างศักยภาพของชุมชน การสร้างกองทุนในรูปแบบต่าง ๆ การเชื่อมโยงในรูปแบบของเครือข่าย องค์กรชาวบ้านเพื่อร่วมมือกันพัฒนาชุมชน หรือสังคมพร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่หลากหลายในลักษณะของ “พหุภาคี” (ศาสตราจารย์ ดร.เจดีย์ว นุรีภักดี และคณะ , 2545 , 87)

1.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและภูมิคุ้มกัน

สรุป

หลังจากหมู่บ้านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านทำให้ประชาชนเกิดการตื่นตัวมีการใช้จ่ายเงินเพิ่มขึ้น และเมื่อได้รับอนุมัติเงินกองทุน 1 ล้านบาท คณะกรรมการได้มีการอนุมัติเงินกู้ให้กับสมาชิกเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ดังนี้ กู้ครั้งแรก จำนวนผู้กู้ 33 ราย รวมวงเงินอนุมัติ 515,000 บาท

นอกจากกองทุนหมู่บ้านจะทำให้เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นจากการกระจายเงินกู้และการใช้จ่ายเงินของสมาชิกผู้กู้ แล้วยังทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของประชาชน จากการจัดเวทีประชาคมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และจากการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ของประชาชน ในการสร้างจิตสำนึกร่วมกันของชุมชน การสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการและบริหารจัดการกองทุนของตนเอง

อภิปรายผล

จากผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านฉบับสมบูรณ์ในการจัดสรรเงินกู้ให้สมาชิกทำให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจสังเกตได้จากการอนุมัติเงินกู้ในแต่ละครั้งมีการกระจายเงินกู้หมู่บ้านไม่ต่ำกว่า 1,000,000 บาท ทำให้สมาชิกมีเงินทุนในการประกอบอาชีพสามารถสร้างงาน สร้างรายได้ มีความเพียงพอทางด้านเศรษฐกิจ สามารถนำความรู้ทักษะและประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ ประกอบกับภูมิปัญญาที่มีอยู่มาใช้ในการลดต้นทุนการผลิตที่ไม่จำเป็นและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้

เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้เกิดผลกำไรตอบแทนที่คุ้มค่า เกิดภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ สามารถป้องกันตนเองจากการรุกรานเอาเปรียบจากหน่วยเศรษฐกิจอื่นได้

1.5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

สรุป

จากการศึกษาทัศนคติของประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อกองทุน และจากการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการกองทุนทำให้เกิดการสร้างเครือข่าย องค์กรการเรียนรู้ของคณะกรรมการและสมาชิก ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในการพึ่งพาตนเอง ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมดังนี้

พึ่งตนเองทางด้านเศรษฐกิจ คือ สามารถนำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และวิธีแก้ปัญหาไปใช้ในการประกอบกิจกรรม ทำให้มีรายได้ สามารถเลี้ยงตนเอง และครอบครัวได้

พึ่งตนเองทางด้านสังคม คือ สามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันมาใช้ในการอยู่ร่วมกันในสังคม

นอกจากปัจจัยข้างต้นที่กล่าวมา การใช้จ่ายเงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของสมาชิกก็มีผลต่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และสังคมดังนี้

ผลโดยตรง ได้รับผลกำไรตอบแทนจากการลงทุนประกอบอาชีพ ทำให้มีรายได้

ผลโดยอ้อม เกิดการยอมรับจากชุมชน ในการใช้เงินลงทุนประกอบอาชีพจนสามารถส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยได้ตามกำหนด

อภิปรายผล

จากข้อมูลเบื้องต้นแสดงให้เห็นถึงการมีศักยภาพ มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มขึ้น สืบเนื่องจากสภาพการณ์ของชุมชนและท้องถิ่นไทยในปัจจุบัน ส่วนมากไม่เอื้อให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มีโอกาสเท่าเทียมกัน ในการดำเนินการวางแผนพัฒนาต่าง ๆ เพราะถูกกำหนดจากภาครัฐ ทำให้ประชาชนไม่รู้จักพึ่งพาตนเอง และไม่รู้จักวิธีการแก้ปัญหาแต่หลังจากมีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านประชาชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันมีการแลกเปลี่ยนความรู้และข้อคิดเห็นระหว่างกัน ทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพของชุมชนและส่งผลต่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคม

2. ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สรุปปัจจัยด้านบวก

บ้านจับสมบูรณมีจำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือนเหมาะสมไม่มากหรือน้อยจนเกินไป และประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อกองทุน การมีความรู้ความชำนาญในการประกอบอาชีพ และกิจกรรมตามโครงการ ซึ่งส่วนใหญ่กู้เงินไปเพื่อค้าขาย เช่น ขายหินแกะสลัก ขายของชำ และขายไม้กระบอก ซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชาชนมีการใช้แรงงานครอบครัวทำให้ไม่สิ้นเปลืองค่าแรงงาน และวัสดุอุปกรณ์ นอกจากนี้ยังได้รับความช่วยเหลือ และการประชาสัมพันธ์ที่ดีจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

สรุปปัจจัยด้านลบ

จำนวนเงินกู้ที่ได้รับ ไม่เพียงพอในการทำกิจกรรม การนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ขาดตลาดรองรับผลผลิต และไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำระบบบัญชีกองทุน

อภิปรายผล

จากผลสรุปข้างต้นแสดงให้เห็นว่ามีปัจจัยบวกที่ส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนมากกว่าปัจจัยลบทำให้การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

3. การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในและระหว่างหมู่บ้าน ตำบล

สรุป

เครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านได้แก่ เครือข่ายการเรียนรู้ของคณะกรรมการ เครือข่ายการเรียนรู้ของสมาชิก เครือข่ายการเรียนรู้ของตัวแทนกลุ่มอาชีพ เครือข่ายการเรียนรู้การจัดทำบัญชี เครือข่ายการเรียนรู้เหล่านี้เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน จากการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการต่าง ๆ เช่น การจัดเวทีประชาคมเพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกัน การจัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกลุ่ม องค์กรต่าง ๆ ทั้งภายใน และระหว่างชุมชน การฝึกอบรมพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน และจากการลงมือปฏิบัติจริง

การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้เครือข่ายข้างต้น นอกจากมีการเชื่อมโยงกันภายในหมู่บ้านแล้ว ยังมีการเชื่อมโยงระหว่างหมู่บ้าน และตำบล จากการประสานความร่วมมือระหว่างประชาชน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และบัณฑิตกองทุน

อภิปรายผล

จากเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน จะเห็นได้ว่ามีจำนวนเครือข่ายที่เกิดขึ้นน้อย อาจเนื่องมาจากระยะเวลาก่อนที่จะมีการจัดตั้งกองทุน หมู่บ้านไม่มีการรวมกลุ่มหรือองค์กรการเรียนรู้อื่น ๆ ทำให้ประชาชนขาดโอกาสในการเรียนรู้ร่วมกันจากการจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือจากการฝึกอบรม ทำให้หมู่บ้านไม่มีการสร้างเครือข่ายองค์กรความรู้ขึ้น ส่วนองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นหลังจากที่มีการจัดตั้งกองทุนแล้ว เช่น เครือข่ายคณะกรรมการ เครือข่ายสมาชิก เครือข่ายกลุ่มอาชีพ และ เครือข่ายการจัดทำบัญชี

4.ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

สรุปตัวชี้วัดความเข้มแข็งชุมชนที่กำหนด โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- 1.สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี
- 2.สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์
- 3.ชุมชนยกย่องคนทำความดี
- 4.สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 5.ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นขอสมาชิกชุมชนเป็นประจำ โดยการประชุม

หรือเสวนา

สรุปตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชน

สิ่งที่เป็นตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชาวบ้านคือ มีการพัฒนาสาธารณูปโภค มีการตื่นตัวรับรู้สิ่งใหม่ ๆ มีความซื่อสัตย์มีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีรายได้ช่วยเหลือครอบครัว ได้ มีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพและชุมชนปลอดภัยเสถียร

อภิปรายผล

จากตัวชี้วัดความเข้มแข็งตามทัศนะของประชาชนสังเกตได้ว่ามีตัวชี้วัดที่เหมือนและแตกต่างจากตัวชี้วัดความเข้มแข็งที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติดังนี้

สิ่งที่เหมือนคือ มีความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชน

สิ่งที่แตกต่างคือ มีการพัฒนาสาธารณูปโภค มีการตื่นตัว รู้สิ่งใหม่ ๆ มีการรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพ ชุมชนปลอดภัยเสถียร

จากผลสรุปที่ได้จากตัวชี้วัดความเข้มแข็ง สามารถสรุปได้ว่าบ้านซัสมบรุณเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง สอดคล้องกับลักษณะของชุมชนเข้มแข็งดังนี้ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ 2541 : 14-17) ได้กล่าวถึงลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง 4 ประการดังนี้

1. เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ทุกคนในชุมชนร่วมเรียนรู้ ชุมชนนั้นจะรู้ทันข่าว ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมทั้งการเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ
2. เป็นชุมชนที่รู้จักจัดการตัวเอง (Community Management) ด้วยกิจกรรม 4 ประการคือ การวางแผนการจัดการกระบวนการของตนเอง การลงมือปฏิบัติตามแผนการประเมินผล
3. เป็นชุมชนที่มีจิตวิญญาณ (Stiritality) อาจแสดงถึงความภักดีต่อชุมชน ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ห่วงแทน มีสิ่งยึดเหนี่ยวร่วมกัน
4. เป็นชุมชนที่มีสันติภาพ (Teaceful) คนมีคุณภาพและคุณธรรมสงบสุขจิตใจเยือกเย็น

วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านซัสมบรุณ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและสภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
2. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกอย่างที่มีความสำคัญต่อการประเมินโครงการ ทั้งข้อมูลปฐมภูมิโดยการสำรวจ สังเกตและสัมภาษณ์ จากบร. ต่าง ๆ และข้อมูลทุติยภูมิจากอนามัย, อำเภอ, อบต. เป็นต้น
3. ใช้ชีพชีโอมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
4. ประมวลสังเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ชีพชีโอมเดล
5. สรุปผลการประเมินและจัดทำรูปเล่มสารนิพนธ์

ผลการดำเนินงาน

- 1) ภายในหมู่บ้านมีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับสมาชิกที่ขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน ได้เงินทุนในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้
- 2) สมาชิกกองทุนส่วนใหญ่นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ แต่บางรายก็นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์
- 3) สมาชิกในหมู่บ้านเกิดการเรียนรู้ เช่น เรียนรู้ในเรื่องระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เป็นต้น
- 4) สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันมากขึ้น

- 5) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีศักยภาพในการบริหารจัดการกองทุน
- 6) เกิดองค์กรเครือข่ายในระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล
- 7) สมาชิกในหมู่บ้านยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับกองทุน

1.1 ระเบียบข้อบังคับกองทุนบางข้อยังไม่มีความชัดเจนและละเอียดรอบครอบ ควรมีการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาในบางส่วนที่ยังไม่ชัดเจน เช่น การอนุมัติเงินกู้ถูกเงินควรมีข้อกำหนด หรือหลักเกณฑ์ในการอนุมัติที่ชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

2.1 การบริหารจัดการกองทุน ควรมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการให้ชัดเจน เพื่อเป็นการกระจายอำนาจไม่ใช่เป็นหน้าที่ของผู้นั่งผู้ใด รับผิดชอบในการบริหารจัดการทั้งหมด

2.2 เรื่องการจัดทำระเบียบกองทุนคณะกรรมการควรจัดทำระบบบัญชีด้วยตนเอง ไม่ควรให้บุคคลอื่นทำ เพราะจะทำให้คณะกรรมการไม่สามารถจัดทำบัญชีเองได้ คณะกรรมการควรมีการฝึกหัดจัดทำบัญชีเอง โดยมีผู้รู้ให้คำแนะนำ

3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำเงินกู้อุปโภคบริโภคไปพัฒนาอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

3.1 ในการพัฒนาอาชีพของ สมาชิกควรมีหน่วยงานเข้าไปให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ เรื่องการจัดการผลผลิต และการตลาด เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ และไม่มีตลาดรองรับผลผลิต

3.2 ควรมีการแนะนำวิธีทำธุรกิจชุมชนให้แก่สมาชิก เพื่อเป็นการพัฒนาอาชีพใหม่ สร้างงานสร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชน

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีบัณฑิตกองทุนเข้าไปในหมู่บ้าน (ชุมชนเมือง)

4.1 การมีบัณฑิตกองทุนเข้าไปติดตาม และประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านทำให้เกิดการกระตุ้นการเรียนรู้การดำเนินงานของคณะกรรมการและสมาชิกในการสร้างเครือข่าย การเรียนรู้จากการจัดเวทีประชาคมเพื่อเก็บรวบรวมเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

5. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าหรือการวิจัยต่อไป

5.1 สิ่งที่ต้องทำต่อเนื่องในการศึกษาวิจัยต่อไปคือ การเจาะลึกเรื่องระบบบัญชีกองทุน เพราะปัญหาการจัดทำบัญชีกองทุนเป็นปัญหาสำคัญที่กองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่ประสบอยู่เนื่องจาก

ขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดประสบการณ์ในการทำบัญชีจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาต่อไป

5.2 การจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้จากกองทุนเป็นประเด็นที่ควรศึกษาค้นคว้า และวิจัยต่อไปในอนาคต เนื่องจากกองทุนหมู่บ้านแต่ละบ้านได้มีการแบ่งสัดส่วนการใช้จ่ายผลกำไรที่ได้จากกองทุนไว้แตกต่างกัน ส่วนกองทุนจะสามารถบริหารจัดการผลประโยชน์ที่ได้ให้เป็นไปได้ตามแผนที่กำหนดได้หรือไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาวิจัยต่อไป

ควรมีกองทุนหมู่บ้านต่อไป เนื่องจากกองทุนหมู่บ้านเข้ามาช่วยกระจายเม็ดเงินในระบบเศรษฐกิจส่งผลให้เศรษฐกิจดีขึ้น เงินหมุนเวียนในชุมชนมากขึ้นเมื่อรากฐานของเศรษฐกิจในระดับชุมชนดีขึ้น ประชาชนรู้จักการพึ่งพาตนเองมากขึ้น บัณฑิตก็มีการทำงานและได้ประสบการณ์จากการลงพื้นที่เป็นอย่างมาก สรุปแล้วควรมีกองทุนหมู่บ้านอีกต่อไปเพื่อจะได้ทำให้เศรษฐกิจในประเทศดีขึ้นแบบยั่งยืน

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา. (2545), **ชุดวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา**. ชุดการเรียนด้วยตัวเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา. (2545), **ชุดวิชาการจัดการและการวางแผนธุรกิจ**. ชุดการเรียนด้วยตัวเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา. (2545), **ชุดวิชาการจัดการธุรกิจชุมชน**. ชุดการเรียนด้วยตัวเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

การท่องเที่ยว : "ตั้งได้ป้ท่องเที่ยว". ฐานเศรษฐกิจ. 19-22 สิงหาคม 2544, หน้า 15.

ข่าวเศรษฐกิจการเกษตร : ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรไทย, 2544 : 5-9.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2544**. กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. **ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่3) พ.ศ.2544**. กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. **ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่4) พ.ศ.2545**. กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน. 2544. **ระเบียบข้อบังคับกรรมการกองทุนหมู่บ้าน**. นครราชสีมา

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน. 2544. **แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง**. นครราชสีมา.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน. 2544. **แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / ชุมชนเมือง**. นครราชสีมา.